

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Veřejné služby a veřejný sektor

Předkládá: Bc. Simona Jonášová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Simona JONÁŠOVÁ**
Osobní číslo: **R21N0022P**
Studijní program: **N0421A220001 Veřejná správa**
Téma práce: **Veřejné služby, veřejný sektor**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Veřejný sektor
3. Spolupráce veřejného a soukromého sektoru
4. Veřejné služby
5. Služby města Jihlavy
6. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- BAILEY, Stephan. *Veřejný sektor: teorie, politika a praxe*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 80-864-3261-0.
- HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru : (vybrané kapitoly)*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2.
- LOUDA, Tomáš a Jiří GROSPÍČ. *Partnerství veřejného a soukromého sektoru : právní a ekonomické aspekty*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2010. ISBN 978-80-904024-8-5.
- OCHRANA, František. *Veřejné služby – jejich poskytování, zadávání a hodnocení*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-31-6.
- PEKOVÁ, Jitka. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4.
- STEJSKAL, Jan. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4.

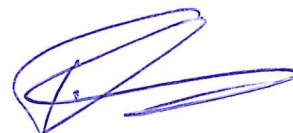
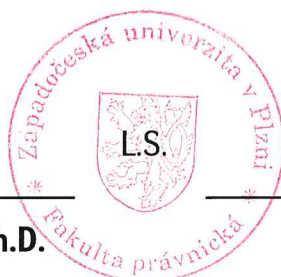
Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Veřejné služby a veřejný sektor“ vypracovala samostatně a s použitím odborné literatury a pramenů uvedených v seznamu, který je součástí této diplomové práce.

Plzeň, 2023

.....

Bc. Simona Jonášová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu diplomové práce, panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za odborné vedení a pomoc při tvorbě a zpracování této závěrečné diplomové práce. Dále mé poděkování patří panu Josefu Ederovi, kterými mi významně pomohl s praktickou částí diplomové práce a také katedře veřejné správy, za pomoc v průběhu celého mého studia. Děkuji také rodině a přátelům, kteří mě v tomto studiu podporovali.

OBSAH

ÚVOD	9
1 VEŘEJNÝ SEKTOR	11
1.1 Vymezení pojmu	11
1.2 Příčiny vzniku veřejného sektoru.....	11
1.3 Funkce veřejného sektoru	12
1.4 Struktura a velikost veřejného sektoru	14
1.5 Financování veřejného sektoru	16
1.5.1 Veřejné finance.....	16
1.5.2 Rozpočtová soustava ČR.....	18
1.6 Školství.....	19
1.7 Věda a výzkum	21
1.8 Zdravotnictví.....	23
1.9 Sociální zabezpečení	24
1.10 Bydlení.....	26
1.11 Kultura	27
1.12 Sport	28
1.13 Životní prostředí.....	28
1.14 Obrana státu	29
1.15 Justice, policie a hasičské sbory	30
1.16 Infrastruktura a doprava	31
1.17 Církev	31
1.18 Zemědělství, lesnictví a rybářství	33
2 SPOLUPRÁCE VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU.....	35
2.1 Legislativní rámec.....	36
2.2 Institucionální zabezpečení	37
2.3 Spolupráce při zajišťování veřejných statků	39
2.4 Typy partnerství	40
2.4.1 BOT (Build-Operate-Transfer).....	41
2.4.2 DBB (Design-Bid-Build)	41
2.4.3 OM (Operation and Maintenance)	41
2.4.4 DBFO (Design-Build-Finance-Operate)	42

2.4.5	BOO (Build-Own-Operate).....	42
2.5	Výhody pro veřejný sektor	43
2.6	Výhody pro soukromý sektor	44
3	VEŘEJNÉ SLUŽBY	45
3.1	Vymezení pojmu	45
3.2	Vlastnosti služeb.....	46
3.2.1	Nehmotnost	46
3.2.2	Zničitelnost.....	46
3.2.3	Neoddělitelnost.....	46
3.2.4	Heterogenita	47
3.2.5	Komplexnost	47
3.2.6	Neopakovatelnost	47
3.2.7	Kolektivnost	47
3.2.8	Vlastnictví	48
3.2.9	Charakteristika čistých veřejných služeb	48
3.3	Kategorizace veřejných služeb	48
3.3.1	Služby dle podmínek jejich produkce	49
3.3.2	Služby dle jejich spotřebního určení	51
3.3.3	Služby dle organizačně-institucionálního hlediska	54
3.4	Zabezpečování veřejných služeb	56
3.5	Financování veřejných služeb.....	58
3.6	Poskytovatelé veřejných služeb	59
3.7	Adresáti veřejných služeb	60
4	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o.	62
4.1	Poskytované služby	62
4.1.1	Divize I – správa a údržba komunikací a veřejného osvětlení	62
4.1.2	Divize II – odpadové hospodářství.....	63
4.1.3	Divize III – provoz parkovišť, tržiště a správa budov.....	63
4.1.4	Divize IV – provoz krematoria a pohřebních služeb.....	64
4.1.5	Divize V – provoz sportovních a relaxačních zařízení.....	64
4.1.6	Divize VI – provoz vodohospodářské infrastruktury města.....	65
4.2	Analýza dat a interpretace dotazníkového šetření	65
	ZÁVĚR.....	75

RESUMÉ.....	77
SEZNAM ZDROJŮ	78
Odborná literatura.....	78
Legislativní dokumenty	79
Internetové zdroje.....	80
Ostatní zdroje	82
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	83
Obrázky	83
Tabulky.....	83
Grafy.....	83
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	84
PŘÍLOHY	85
Příloha č. 1 - Rozhovor s Ing. Josefem Ederem – jednatel společnosti Služby města Jihlavy s. r. o.	85
Příloha č. 2 - Dotazník.....	91

ÚVOD

Tématem své diplomové práce jsem si zvolila veřejný sektor a veřejné služby. Důvodem tohoto výběru je skutečnost, že dostupnost jak veřejných služeb, tak kvalita veřejného sektoru má velký vliv na úroveň našeho každodenního života, a proto je potřeba tomuto tématu věnovat pozornost.

Hlavním cílem diplomové práce je objasnění pojmů veřejný sektor a veřejné služby a jejich významu ve společnosti. Dalším cílem diplomové práce je nahlédnout na konkrétní veřejnou službu z pohledu občana a firmy, která danou službu zajišťuje, a tyto pohledy porovnat.

Diplomová práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část je dále rozčleněna do tří kapitol, které obsahují podkapitoly pro lepší přehlednost. Praktická část obsahuje dvě kapitoly. První kapitola praktické části se věnuje konkrétní společnosti, která zajišťuje veřejné služby v Jihlavě, zatímco druhá kapitola praktické části obsahuje převážně výsledky z dotazníkového šetření.

První a zároveň nejdelší kapitola se zabývá rozsáhlou problematikou veřejného sektoru, kde je objasněn samotný pojem a okolnosti, které vedly ke vzniku veřejného sektoru. Kapitola se dále zaměřuje na strukturu, velikost a funkce veřejného sektoru. Tato kapitola reflektuje různorodost v publikacích na otázku, jaké funkce má veřejný sektor. Nejobsáhlejší podkapitolou je financování veřejného sektoru, protože je třeba v této části práce objasnit řadu pojmů, které s financováním veřejného sektoru úzce souvisí, jako jsou veřejné finance a rozpočtová soustava České republiky. Po definici těchto pojmů jsou výčtem uvedeny resorty veřejného sektoru a jejich způsob financování.

Další kapitola je zaměřena na skutečnost, že veřejný sektor není v národním hospodářství sám a v rámci smíšené ekonomiky musí fungovat vedle soukromého sektoru. Kapitola se tedy zabývá spoluprací veřejného a soukromého sektoru, která je též známá jako Public Private Partnership. Hlavním tématem pro tuto kapitolu jsou výhody a nevýhody této spolupráce a případný proces při zajišťování prospěšných projektů.

Poslední kapitola teoretické části je zacílená na veřejné služby. Tato kapitola je také poměrně obsáhlá, neboť kategorizace veřejných služeb obsahuje tři kritéria, podle kterých můžeme veřejné služby rozdělovat, a to dle podmínek produkce

veřejných služeb, dále dle jejich spotřebního určení, a nakonec dle organizačně-institucionálního hlediska. V této kapitole je vymezen samotný pojem veřejných služeb, jejich vlastnosti a způsob financování. Závěrem kapitoly o veřejných službách je ujasnění si, kdo je poskytovatelem veřejných služeb a naopak, kdo je jejich adresátem.

Po teoretickém vymezení veřejného sektoru a veřejných služeb se diplomová práce ubírá praktičtější směr, a to ke konkrétní firmě, která zajišťuje veřejné služby. V praktické části byl využit jak kvantitativní, tak kvalitativní výzkum. V první řadě se praktická část zabývá firmou SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o. a obsahuje informace o firmě, její náplň a agendy, které vykonává. Práce této firmy je rozdělena do šesti divizí, které jsou v této části diplomové práce přiblíženy. Po objasnění, kterými veřejnými službami se firma zabývá, přichází na řadu kvantitativní výzkum v podobě dotazníkového šetření, který ukazuje pohled občanů na předem určenou veřejnou službu. Kvalitativní výzkum byl proveden formou rozhovoru s jednatelem společnosti. V závěru praktické části a samotné diplomové práce jsou prezentovány výsledky z dotazníkového šetření, které představují pohled občanů a informace z rozhovorů, které reprezentují pohled firmy.

1 VEŘEJNÝ SEKTOR

1.1 VYMEZENÍ POJMU

I přes řadu různých pojetí veřejného sektoru převládá názor, že se jedná o ekonomický pojem. Tento názor je nezpochybnitelný, avšak je potřeba zdůraznit, že veřejný sektor svou povahou přesahuje ekonomickou rovinu. Proto není předmětem zkoumání pouze ekonomických věd, ale také správního práva, politologie, sociologie či manažerských věd.¹

Podobně jako u mnoha jiných pojmů ani pro pojem veřejný sektor neexistuje pouze jedna definice. Autorka knihy *Teorie veřejného sektoru*, Yvonne Strecková, definuje veřejný sektor jako „*část národního hospodářství, která je financována z veřejných financí, řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v něm veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole.*“ Národní hospodářství lze chápat jako složitou soustavu subjektů a vztahů mezi nimi, které vznikly v průběhu vývoje společnosti s cílem výroby statků, které uspokojují potřeby lidí žijících na území daného státu.²

1.2 PŘÍČINY VZNIKU VEŘEJNÉHO SEKTORU

V každém národním hospodářství vedle sebe existují tržní (ziskový) a netržní (neziskový) sektor. Z čehož vyplývá, že každé národní hospodářství má podobu smíšené ekonomiky. Vztah mezi veřejným a soukromým sektorem je založen na kooperaci. V případě, kdy selže jeden sektor, nastoupí druhý a naopak, tímto se vzájemně doplňují a podmiňují. Za vznikem veřejného sektoru stojí selhání trhu a existence smíšené ekonomiky, a to především z ekonomického hlediska. Neboť smíšená ekonomika vzniká kvůli přirozené absenci trhu v některých oblastech ekonomického života. Rozdělení regulačních společenských činností mezi tržní subjekty na straně jedné a vládní činností na straně druhé, představuje

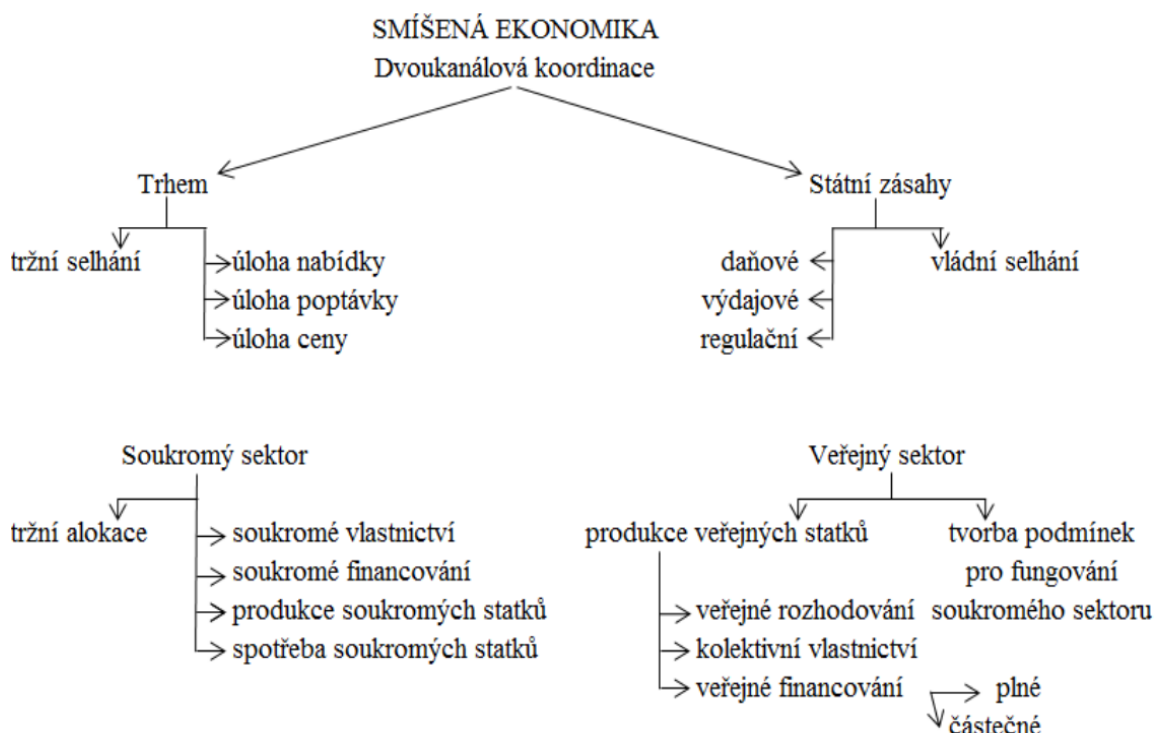
---

¹ OCHRANA, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. 2001. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-018-X. str. 11

² STRECKOVÁ, Yvonne. *Teorie veřejného sektoru: Učební text*. 1998. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-1737-6. 11, str. 23

smíšenou ekonomiku. Vláda i trh jsou potřebné pro dobře fungující ekonomiku státu.³

Obrázek 1: Smíšená ekonomika

Zdroj: Peková, 2008

1.3 FUNKCE VEŘEJNÉHO SEKTORU

Úkolem veřejného sektoru je především zajišťovat veřejné statky pro občany a napravovat či odstraňovat důsledky tržního selhání. Funkce, úkoly, priority a nástroje veřejného sektoru stanovuje hospodářská politika státu. Veřejný sektor je součástí veřejné politiky a vymezení jeho funkcí není jednotné, ale lze je rozdělit na ekonomické, sociální a politické.

Ve veřejném sektoru vznikají pracovní příležitosti, což má vliv na celkovou míru zaměstnanosti. Do ekonomické funkce veřejného sektoru patří zabezpečování veřejných statků, eventuálně odstraňování následků negativních externalit z důvodů selhání trhu.⁴ Negativní externalitou rozumíme situaci, kdy člověk nese

³ OCHRANA, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. 2001. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-018-X. str. 12

⁴ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 30

plně všechny náklady své činnosti a část těchto nákladů přenáší na jiné. Negativní externalita je například hluk z letadel, kdy nespokojení obyvatelé chtějí svůj dům v blízkosti letiště prodat, ale hodnota jejich nemovitosti poklesla kvůli blízkosti letiště. V případě, kdy letiště nemusí obyvatele města za nepříjemnosti nijak odškodnit, tak nenese plně náklady svého provozu, neboť část těchto nákladů přenesení na jiné.⁵

Funkce veřejného sektoru můžeme rozdělit na sociální a politické. Sociální funkce veřejného sektoru znamená, že by výsledky jeho činnosti měly být prospěšné. Na tomto místě je řeč především o zajišťování služeb pro sociálně slabší vrstvy obyvatel. Spadá sem činnost v oblasti sociální péče a neziskových organizací ve veřejném sektoru, které tyto služby zabezpečují pro občany, kteří to potřebují. Vedle této činnosti může veřejný sektor ovlivňovat sociální vazby a postavení občanů prostřednictvím různých politik a programů, které má za úkol prosazovat. Například politiky zaměřené na zvyšování rovnosti příležitostí, jako jsou programy sociálního bydlení, přídavky na děti, podpora vzdělání a pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením atd., mohou pomoci snižovat sociální nerovnosti a zlepšovat postavení občanů, kteří se nacházejí v nejvíce ohrožených situacích. Podobně mohou programy sociálního začleňování pomoci podpořit sociální vazby a posílit pocit sounáležitosti mezi různými skupinami obyvatelstva, například mezi různými etnickými skupinami, lidmi s různými náboženskými přesvědčeními nebo mezi mladými a staršími občany.

Politickou funkcí veřejného sektoru se rozumí využívání veřejného sektoru v politickém procesu a rozhodování, zejména v procesu veřejných voleb. Hospodářská politika, která má charakter veřejné politiky ovlivňuje činnost veřejného sektoru, který má za úkol implementovat politické cíle a nástroje. Tyto cíle a nástroje jsou předmětem veřejného rozhodování v legislativním sboru, například v parlamentu nebo zastupitelstvu obce. Dílčí politiky, jako jsou

---

⁵ UHK: *Externality* [online]. 2021 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/files/miek1/texty/14_Externality

bezpečnostní politika státu, zdravotní politika, školská politika a další, ovlivňují činnost jednotlivých resortů veřejného sektoru.⁶

K výše zmíněným funkcím, které vycházejí z knihy "Veřejná správa a finance" od Pekové a spol., Yvonne Strecková ve své publikaci uvádí ještě etickou funkci veřejného sektoru. Autorka vychází z hypotézy, že to, co není etické, není ani ekonomické a naopak, co není ekonomické, není ani etické. Tvrdí, že nelze dosáhnout pozitivní morální úrovně společnosti za předpokladu, že samotná ekonomika funguje nemorálně. Etickým cílem veřejného sektoru je tedy podle Streckové přispívat svým neziskovým charakterem k podpoře každého člena společnosti, který má správné hodnoty a sociálně participační potenciál.⁷

1.4 STRUKTURA A VELIKOST VEŘEJNÉHO SEKTORU

Nejčastějším způsobem strukturalizace veřejného sektoru je podle resortů. Kritériem pro resortní členění jsou specifika konkrétních činností v dané části veřejného sektoru, např. školství, kultura apod. Dalším způsobem, jak strukturovat veřejný sektor je podle institucí. Institucionální členění pojímá všechny instituce a neziskové organizace, které zabezpečují nejen činnost veřejného sektoru, ale i samotné veřejné správy. V ČR se jedná o tzv. organizační složky a příspěvkové organizace. Dále je možné veřejný sektor strukturovat podle procesů.⁸ Veřejný sektor zahrnuje především části národního hospodářství, které vlastní a řídí veřejná správa. Jedná se tedy o justici, armádu a policii. Současně do veřejného sektoru řadíme i ty části národního hospodářství, které jsou financovány z veřejných zdrojů, a to buď zcela anebo více než z poloviny. Zde se jedná například o školství, veřejnou dopravu, vědu a výzkum, kultura a další.⁹

---

⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 31

⁷ STRECKOVÁ, Yvonne. *Teorie veřejného sektoru: Učební text*. 1998. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-1737-6. str. 65

⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 33

⁹ OPLETALOVÁ, Alena a Ivo SVOBODA. *Veřejná správa a finance: vybrané kapitoly*. Ostrava: Key Publishing, 2007. Právo. ISBN 9788087071335. str. 29

Rozsah veřejného sektoru neustále roste a má významný podíl na tvorbě hrubého domácího produktu (dále jen „HDP“). Kromě zajišťování veřejných statků může veřejný sektor zřizovat neziskové organizace a tím vytvářet nová pracovní místa. Tímto dokáže nepřímou ovlivňovat lokální nebo regionální ekonomiku. Pro srovnání vývoje veřejného sektoru se využívá podíl výdajů na veřejný sektor a hrubého domácího produktu.

$$\text{Velikost veřejného sektoru \%} = (\text{Výdaje na veřejný sektor} / \text{Hrubý domácí produkt}) \times 100$$

Podíl výdajů a HDP se neuplatňuje jenom pro srovnání vývoje veřejného sektoru, ale i pro mezinárodní srovnání. Pro další komparaci veřejného sektoru se uplatňuje strukturální analýza, kdy se porovná velikost naložených výdajů na jednotlivé resorty veřejného sektoru. Velikost resortních výdajů se měří obdobně jako velikost veřejného sektoru, tedy podílem k HDP. Elasticita (E) je dalším indikátorem pro měření veřejných výdajů (VV) a využívá se pro srovnání dynamiky veřejných výdajů.

$$E = [(VV_{t+1} - VV_t) : VV_t] : [(HDP_{t+1} - HDP_t) : HDP_t]$$

Elasticita veřejných výdajů vůči HDP ukazuje, jak se změny výdaje ve veřejném sektoru při změně HDP mezi dvěma vybranými obdobími. Pokud je elasticita větší než 1 ($E > 1$), pak se veřejné výdaje zvyšují rychleji než HDP, což může být problematické z hlediska udržitelnosti financování. Pokud je elasticita rovna 1 ($E = 1$), pak se vývoj veřejných výdajů shoduje s vývojem HDP. Pokud je elasticita menší než 1 ($E < 1$), pak se veřejné výdaje zvyšují pomaleji než HDP. Pokud stát chce vytvářet více veřejných statků, musí získat finance ze zdrojů, jako jsou daně, poplatky a další příjmy.

Velikost a struktura veřejného sektoru je ovlivňovaná různými faktory. Mezi nejdůležitější patří například ekonomické faktory, do kterých spadá fáze ekonomického rozvoje či výkonnost ekonomiky. Existují zde bariéry výkonnosti, které omezují přerozdělování finančních zdrojů (část HDP) přes rozpočtovou soustavu a tím omezují financování potřeby veřejného sektoru, a bariéry spotřeby, kdy například jako důsledek vysoké míry nezaměstnanosti s nízkou mírou podpory v nezaměstnanosti a důsledkem je nízká individuální poptávka. Samotné fungování tržního systému ovlivňuje výkonnost ekonomiky, tím i spojené možnosti vybírání

finančních prostředků na financování potřeb veřejného sektoru. Dalo by se tedy říct, že velikost disponibilních finančních zdrojů rozpočtové soustavy je limitujícím faktorem rozvoje veřejného sektoru. Dalšími ovlivňujícími faktory jsou faktory historické a geopolitické, čím jsou tvrdší přírodní podmínky, tím více se zdůrazňuje úloha veřejného sektoru, např. v Norsku, kdy se zajišťují služby pro obyvatelé žijící v severních částech země. Růst populace a změny v její věkové a sociální struktuře jsou faktory, které veřejný sektor ovlivňují po demografické stránce. Dojde-li ke změně věkové a sociální struktury, tak se změní i poptávka po veřejných službách. Příkladem by mohla být nízká porodnost, kdy by populace pomalu stárla. To by se promítlo do všech struktur školství a klesala by poptávka po školních zařízeních, a naopak by rostla poptávka po veřejných službách ve zdravotnictví a v sociální péči. Dále jsou zde faktory kulturně náboženské, které se zaměřují na sociální citění a politické faktory. Zabezpečování veřejných služeb ve veřejném sektoru je častým bodem na volebním programu, díky kterým kandidáti získávají hlasy voličů.^{10,11}

1.5 FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

Aby byly financovány neobchodní činnosti územní samosprávy a státu, je nutné zajistit finanční zdroje prostřednictvím rozpočtové soustavy a veřejných financí. Část HDP se redistribuuje podle rozpočtové soustavy, kterou využívají kraje, obce a stát. Každá veřejnoprávní nezisková organizace hospodaří podle svého rozpočtu a je propojena s rozpočtem svého zřizovatele. Počet veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů závisí na vnitrostátním uspořádání. Finanční management hraje důležitou roli ve financování veřejné správy a veřejného sektoru, a to prostřednictvím plánování rozpočtu, hodnocení efektivity výdajů, transparentnosti účtování, auditů a dalších opatření.¹²

1.5.1 VEŘEJNÉ FINANCE

Abychom se mohli věnovat financování veřejného sektoru, je potřeba v první řadě objasnit pojem veřejné finance. Veřejné finance lze chápat

---

¹⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 37

¹¹ OPLETALOVÁ, Alena a Ivo SVOBODA. *Veřejná správa a finance: vybrané kapitoly*. Ostrava: Key Publishing, 2007. Právo. ISBN 9788087071335. str. 42

¹² PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4, str. 184-185

jak praktickou činnost veřejné správy, tak i jako vědu. Veřejné finance označují specifické finanční vztahy a operace, které probíhají v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy a ostatními subjekty, jako jsou občané, firmy, domácnosti apod.¹³

Veřejné finance lze zjednodušeně popsat jako finanční tok, který se vztahuje k veřejnému sektoru. Od podnikových financí a financí domácností se odlišují svými charakteristickými principy, jako je nenávratnost, neekvivalence a nedobrovolnost. Nenávratnost je principem, který je spojen především s veřejnými financemi a spočívá v odvedení platby bez přímého protiplnění, což například platí pro odvody daní. Princip neekvivalence znamená, že přínos z veřejného sektoru pro plátce daní není v ekvivalenci s odvedenými platbami. Jde o to, že všichni občané přispívají na financování veřejných výdajů, ale ne všichni z nich mohou mít stejný prospěch. Posledním principem je nedobrovolnost, což znamená, že stát využívá svého mocenského postavení k vynucení zákonem stanovených povinných plateb veřejnému sektoru, jako jsou daně a pojistné. Tímto způsobem stát získává finanční zdroje pro výkon svých funkcí.¹⁴

Veřejné finance mají tři hlavní funkce: alokační, distribuční a stabilizační. Alokační funkce se týká rozhodování o tom, jaké prostředky a jakou strukturou budou směřovat do veřejného sektoru a jaké do soukromého sektoru. Tato funkce umožňuje veřejnému sektoru plánovat a realizovat své priority a cíle, jako jsou například investice do infrastruktury, vzdělání, zdravotnictví a sociálních služeb. Pro distribuční funkci je charakteristické to, že přerozděluje peněžní fondy mezi jednotlivé subjekty, aby byla dosažena větší sociální a ekonomická rovnost. Tato funkce se využívá například k financování sociálních dávek nebo zdravotnických služeb pro osoby s nižším příjmem. Stabilizační funkce spočívá v tom, že veřejné finance mohou pomoci stabilizovat hospodářský růst a snížit výkyvy v hospodářském cyklu. Jedná se o například o snížení nezaměstnanosti nebo pomoc podnikům v krizových situacích.¹⁵

---

¹³ HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. et. al. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0. str. 11

¹⁴ DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-075-1. str. 32

¹⁵ *Ekonomie: Veřejné finance a měnová politika a jejich vliv na financování sportu, cíle měnové politiky a vztah měnové a rozpočtové politiky* [online]. 2021 [cit. 2022-10-19]. Dostupné z: <https://publi.cz/books/162/06.html>

1.5.2 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA ČR

Důležitým nástrojem v rukou státu a každého subjektu územní samosprávy, a i každé organizace ve veřejném sektoru je rozpočet. Rozpočtová soustava má danou pevnou strukturu (viz obrázek č. 2) a platí v ní zákonem stanovená rozpočtová pravidla a tvoří institucionální rámec pro veřejné rozpočty. Rozpočtovou soustavou se rozumí orgány a instituce, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných finančních prostředků. Součástí rozpočtové soustavy je i kontrola plnění, tedy toho, jestli peníze doputovaly, kam měly. Do rozpočtové soustavy patří soustava veřejných rozpočtů, což je státní rozpočet a rozpočet územní samosprávy, tzn. rozpočty obcí a krajů. Na základě právních předpisů je používání a vytváření státních rozpočtů povinné. Jedná se tedy o soustavu veřejných rozpočtů, z nichž má dominantní postavení státní rozpočet. Do rozpočtové soustavy dále patří soustava mimorozpočtových fondů, které jsou využívány na centrální i decentralizované úrovni územní samosprávy a jsou zpravidla účelové. Co se týká rozpočtu veřejnoprávních neziskových organizací, tak i ty spadají do rozpočtové soustavy. V ČR se jedná například o příspěvkové organizace, které jsou zřízené státem a územní samosprávou. Politické a územní uspořádání státu má vliv na velikost rozpočtové soustavy. Velikost rozpočtové soustavy také závisí na mnoha dalších faktorech, jako je například velikosti a rozvinutost veřejného sektoru, historický vývoji státu, ekonomické potřeby obyvatel a další.

Obrázek 2: Rozpočtová soustava ČR

FNM ČR – Fond národního majetku ČR (zrušen zákonem č. 178/2005 Sb. k 31.12.2005),
PF ČR – pozemkový fond ČR, PO – příspěvková organizace, DSO – dobrovolné svazky obcí.

Každý rozpočet je zároveň finančním plánem a nástrojem veřejné politiky a řízení. Plní alokační funkci, při které spolufinancuje produkci veřejných statků. Rozpočet také plní funkci redistribuční, kdy pomocí daní a transferů snižuje nerovnosti v rozdělování. Státní rozpočet v omezené míře plní funkci stabilizační ve vztahu k rozpočtům územních samospráv.¹⁶

1.6 ŠKOLSTVÍ

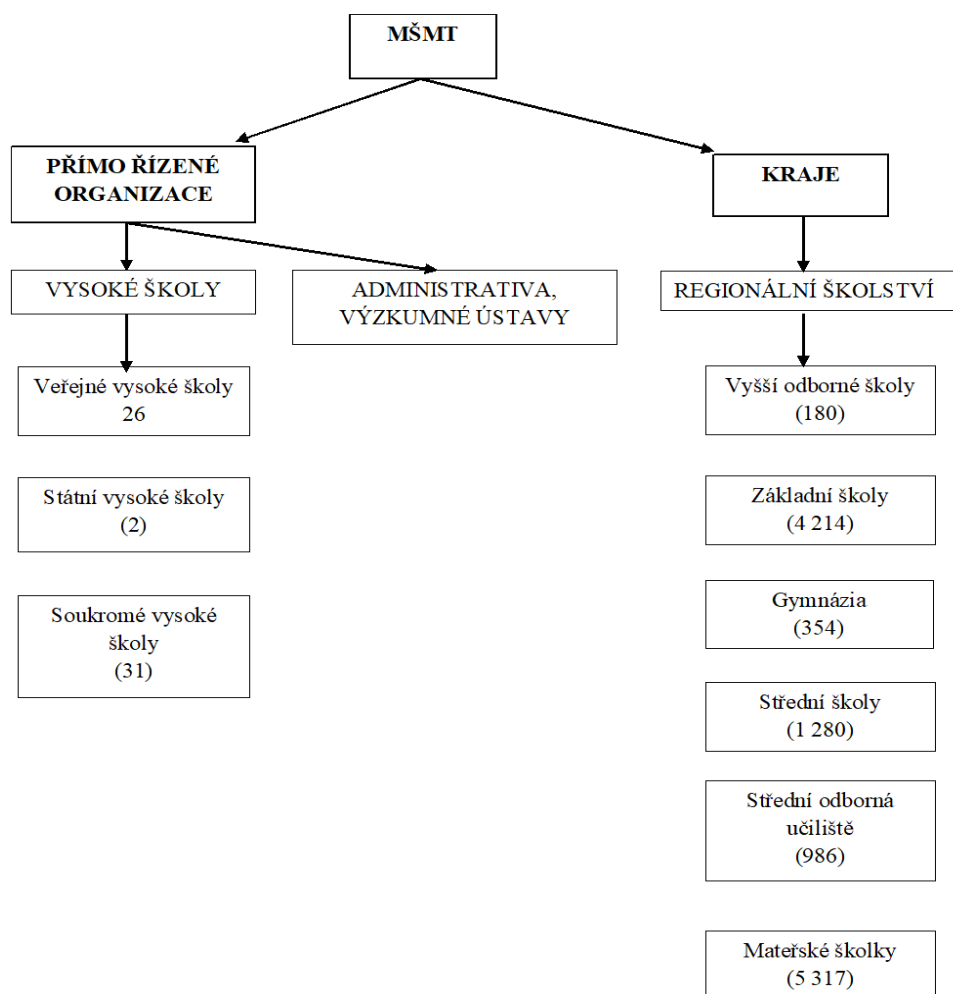
Školy a vzdělávání jsou vnímány jako jedno z nejdůležitějších odvětví veřejného sektoru a samotná úroveň školství patří mezi významné priority vyspělých států. Školství je součástí vzdělávací politiky každého státu, neboť úroveň jednotlivých typů škol má vliv na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj dané země. Vzdělávání je typickým příkladem pozitivní externality, kdy z toho má každý subjekt prospěch. Jedinec díky kvalitnímu vzdělávání má více možností, kde se uplatnit, a pro společnost vznikají předpoklady pro lepší hospodářský rozvoj, zajištění produkce kvalitních statků všeho druhu a v poslední řadě snadnější zvládnutí nových a náročnějších technologií v národním hospodářství, což je v dnešní době více než potřebné. Na obrázku č. 3 je vyobrazena struktura školství v ČR s počty školských zařízení za školní rok 2020/2021.¹⁷

---

¹⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 201

¹⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 306

Obrázek 3: Struktura školství v ČR

Zdroj: Peková, 2008; ČSÚ 2021 (vlastní zpracování)

Školní vzdělávání je pokládáno za veřejný statek, a proto je převážná část školství v České republice financována z některého druhu veřejného rozpočtu. Zájem ze strany státu není jenom na produkci statků v oblasti školství, ale také na jeho spotřebě, která se odvíjí od kvality vzdělávacích procesů. Čím vyšší je kvalita vzdělání ve školních zařízeních, tím vyšší je poptávka, a tedy spotřeba tohoto statku, která je závislá na dostatku finančních prostředků.¹⁸

Z pohledu financování se školství dělí na přímo řízené školství, kam spadají vysoké školy, na regionální školství, které zahrnuje základní a střední školy a vyšší odborné školy, tedy všechny školy kromě vysokých škol a ostatní přímo řízené organizace, jako je například výzkumný ústav odborného školství či Česká školní

¹⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 243

inspekce. Odbory školství krajského úřadu se podílejí na financování regionálního školství. Na provoz školských zařízení přispívají obce, které dostávají dotaci ze státního rozpočtu. Veřejné školy jsou typickým příkladem pro vícezdrojové financování, kde největší část pokrývají finance ze státního rozpočtu, a to přibližně 70 %. Zbytek příjmů je získáváno například v podobě poplatků za studium, výnosů z vlastní činnosti, příjmů z darů a jiné. Většina škol hospodaří tedy jako příspěvková organizace kromě soukromých škol. Ty fungují formou akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným apod. a jsou financovány ze soukromých zdrojů.¹⁹

1.7 VĚDA A VÝZKUM

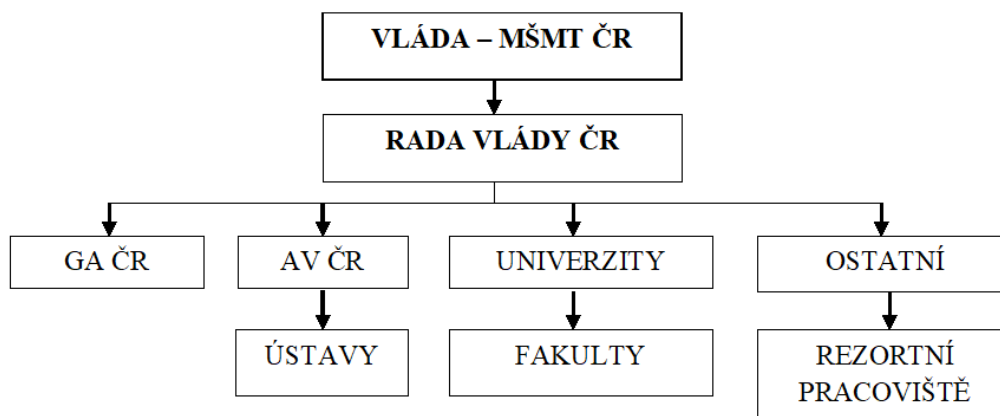
Se vzděláváním úzce souvisí věda a výzkum, který hraje roli zejména na úrovni terciárního vzdělávání.²⁰ Věda a výzkum jsou součástí vládních priorit, kdy jim je věnovaná pozornost jak po ekonomické stránce, tak po stránce obsahu a struktury. Věda je z ekonomického pohledu chápána jako soubor institucí, které jsou schopny přinášet nové poznatky pro současný i budoucí život lidstva. Vědu a výzkum zaštituje zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků. Z tohoto zákona vychází podpora vědy a výzkumu z veřejných rozpočtů, poskytování informací o činnosti vědy a výzkumu a dále například úkoly a kompetence orgánů vědy a výzkumu. V ČR je hlavním subjektem vědy a výzkumu Akademie věd ČR (dále jen „AV“) a vysoké školy. Celou organizaci vědy a výzkumu v ČR přibližuje obrázek č. 4.

---

¹⁹ HEJDUKOVÁ, Pavlína a Jan POKORNÝ. *Veřejný sektor pro ekonomické a regionální geografie: Studijní opora* [online]. 2020 [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/42434/1/Ve%C5%99ejn%C3%BD%20sektor_skrpta_Hejdukov%C3%A1%2C%20Pokorn%C3%BD_final.pdf

²⁰ Terciální vzdělávání je třetí a nejvyšší stupeň formálního vzdělávání (VŠ, VOŠ)

Obrázek 4: Organizace vědy a výzkumu v ČR

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, GA – Grantová agentura, AV – Akademie věd,

Zdroj: Peková, 2008 (vlastní zpracování)

Existují přesně stanovená pravidla na základě veřejné soutěže, podle kterých se mohou instituce ucházet o přidělení finančního obnosu na určitý výzkum. Podpora ze státního rozpočtu na vědu a výzkum lze rozdělit na dvě části. První částí je účelová podpora, která je poskytována na základě veřejné soutěže. Zde se jedná o grantové nebo programové projekty. Účelová podpora je poskytována i na vysokoškolský výzkum nebo na rozvoj infrastruktury. Zprostředkovatelé účelové podpory mohou být například vybraná ministerstva nebo Grantová agentura a příjemci této podpory mohou být vysoké školy, Akademie věd ČR nebo výzkumné ústavy. Druhou možností financování vědy a výzkumu je institucionální podpora. Podstatou této možnosti financování je rozdělení rozpočtových finančních prostředků pro konkrétní výzkumné instituce. Hlavním rozdílem mezi účelovým a institucionálním financováním je v tom, že o účelovou podporu se mohou ucházet ve veřejné soutěži všechny právnické a fyzické osoby. U institucionálního financování není řeč o veřejné soutěži a okruh uchazečů je omezen pouze na právnické osoby.²¹

Český statistický úřad uvádí, že stát v posledních deseti letech investoval do vědy a výzkumu přibližně 300 miliard korun. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je nejdůležitějším poskytovatelem veřejné podpory a z jeho rozpočtu v minulém roce odešlo do výzkumu 15,2 miliard korun. Dalším důležitým

²¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 489

poskytovatelem je Akademie věd, ze které do vědy a výzkumu směřovalo 6,7 miliard korun. V loňském roce získaly vysoké školy 16,8 miliard korun ze státního rozpočtu na vědu a výzkum, z toho 9 miliard korun získaly formou institucionální podpory. Více než polovina výdajů na vědu a výzkum ze státního rozpočtu směřuje do všeobecného rozvoje znalostí, a to v dlouhodobém horizontu. Jedná se především o podporu základního výzkumu, který je prováděn na vysokých školách a pracovištích Akademie věd.²²

1.8 ZDRAVOTNICTVÍ

Zdraví je nejdůležitější hodnotou jak pro jednotlivce, tak pro celou společnost, a jeho ochrana a podpora jsou společným zájmem nás všech. Proto nevnímáme prostředky vynaložené na ochranu a podporu zdraví jako výdaje, ale jako investice pro jednotlivce i pro stát jako celek. Financování zdravotnických služeb můžeme rozdělit na dvě formy: přímou a nepřímou. V ČR se do nepřímé formy financování zdravotnických služeb řadí povinné zdravotní pojištění, veřejné rozpočty, dobrovolné pojištění, zaměstnanecké pojištění atd. Do přímého financování spadá placení pacientů za některé služby, zejména úhrady za léky.

Zdravotnictví je neodmyslitelnou součástí hospodářské politiky státu, a financování zdravotnictví přímo závisí na zdravotní politice státu. Finanční prostředky na financování zdravotnictví se získávají různými způsoby napříč různými zeměmi. Nejčastějším způsobem, jak získat finanční prostředky na financování zdravotnictví, je z výnosů z příspěvků na zdravotní pojištění od pojištěnců, zaměstnavatelů a státu. Dalšími zdroji financí pro zdravotnictví jsou státní rozpočet a přímé platby od ošetřených pacientů.

Podstatou existence specializovaných zdravotních pojišťoven je pojištění proti riziku onemocnění, kdy se nutnost finanční úhrady náležitých zdravotnických služeb přesouvá z občana (pacienta) na veřejně-správní subjekt, tedy na některou zdravotní pojišťovnu. V praxi realizace této formy financování zdravotnictví probíhá tak, že každému občanovi je na základě příslušné zákonné normy měsíčně strhávána z jeho hrubé mzdy přesně daná částka, která je převáděna do zdravotní

---

²² ČSÚ: *Stát investoval do výzkumu a vývoje v posledních deseti letech 300 mld. Kč* [online]. 10. 12. 2021 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/stat-investoval-do-vyzkumu-a-vyvoje-v-poslednich-deseti-letech-300-ml-d-kc>

pojišťovny, u níž je příslušný zaměstnanec pojištěn. Náklady na zdravotní pojištění za děti, důchodce, nezaměstnané a další osoby bez pravidelného příjmu jsou hrazeny z prostředků státního rozpočtu nebo z regionálního či místního rozpočtu. Co se týká přímých plateb od ošetřených v ČR, jsou omezeny jen na velmi úzký okruh zdravotních úkonů. Mezi nejtypičtější zdravotní úkony, které si pacienti platí přímo, patří kosmetické zákroky a umělé přerušování těhotenství.²³

Český statistický úřad uvádí, že celkové výdaje na zdravotní péči v roce 2020 činily 526,2 miliardy Kč. Značný nárůst výdajů za tento rok ovlivnila pandemie onemocnění covid-19, kdy se poprvé začaly do výdajů zahrnovat náklady na testování v podobě antigenních či PCR (polymerase chain reaction) testů. V roce 2020 nejvíce vzrostly výdaje za lůžkovou léčebnou péči jako druh poskytované zdravotní péče. Dále byl zaznamenán značný nárůst nákladů na léky a zdravotnické prostředky v podobě nákupu ochranných pomůcek, které byly financovány přímo ze státního rozpočtu.²⁴

1.9 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Bavíme-li se o sociálním zabezpečení, mluvíme o určitém systému opatření, jehož cílem je zajistit občanovi určitý standard. Je důležité zajistit uspokojivou životní úroveň, zejména v momentě, kdy průmyslový rozvoj přináší změny v pracovní náplni a životních podmínkách obecně. Během života se můžeme dostat do mnoha nových rizikových situací, kdy jednotlivec není schopen nést důsledky takového sociálního rizika sám. Proto se klade důraz na společenské odstraňování těchto sociálních rizik a financování sociálního zabezpečení je důležitou součástí otázky financování veřejného sektoru. Typickými situacemi jsou stáří, narození dítěte, invalidita, těhotenství, úraz, smrt rodinného příslušníka atd.

Sociální zabezpečení můžeme chápat v užším pojetí, jako pouze sociální služby a důchodové pojištění. V širším pojetí však sociální zabezpečení zahrnuje dočasné zabezpečení při pracovní neschopnosti způsobené nemocí nebo úrazem,

---

²³ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 352

²⁴ ČSÚ: *Výsledky zdravotnických účtů ČR - 2017–2020* [online]. 2022 [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-zdravotnickych-uctu-cr-2017-2020>

zabezpečení matek během těhotenství a mateřství, zabezpečení v případě stáří nebo invalidity, a další.

Do sociálního zabezpečení v České republice se zahrnuje nejen sociální pojištění, které je pojištěním pro případ nemoci, úrazu, stáří a od roku 1991 i nezaměstnanosti, ale také sociální péče. Ta je realizovaná orgány sociálního zabezpečení a obstarávaná poskytováním dávek sociální péče a sociálních služeb, jež jsou určeny pro právně definovaný okruh obyvatel.²⁵ V České republice existují tři typy sociálních institucí, které mají na starost sociální zabezpečení. Jedná se o sociální pojištění, státní sociální podporu a sociální pomoc. Toto rozdělení podle právní povahy je určující pro definování povahy nároků občana na sociální služby a dávky.²⁶

Napříč různými systémy sociálního zabezpečení existují v podstatě pouze dva základní přístupy k financování sociálního zabezpečení. Jedná se buď o financování průběžné, které je označováno také jako PAYGO systém (PAY as you GO), nebo o kapitálové financování. Hlavní myšlenka průběžného financování stojí na mezigenerační sociální solidaritě. To v praxi znamená, že nynější generace aktivních občanů pokrývá výdaje na dávky předchozí generace. Takže pracující člověk v současné době financuje sociální dávky jiných občanů a ve chvíli, kdy nebude moci být aktivní, jeho sociální dávky budou hrazeny z příspěvků zpravidla mladších občanů. Během tohoto přístupu financování je velmi důležitá rovnováha mezi příjmy a výdaji v určitém období. Na tabulce č. 1 je přehled, kolik bylo vyplaceno důchodů za rok 2021. Na první pohled je zřejmé, že největší položkou během vyplácení důchodů jsou starobní důchody pro ženy.²⁷

---

²⁵ NAHODIL, František et. al. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. 2014. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4. str. 185

²⁶ HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. et. al. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0. str. 143

²⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 380

Tabulka 1: Počet vyplácených důchodů k 31. 12. 2021

	Muži	Ženy	Celkem
Starobní důchody	951 690	1 426 130	2 377 820
Invalidní důchody	202 734	211 912	414 646
Vdovské důchody	0	522 869	522 869
Vdovecké důchody	97 923	0	97 923
Sírotčí důchody	19 512	20 253	39 765
Důchody vyplácené do ciziny	-	-	104 937
Celkem	1 271 859	2 181 164	3 557 960

Zdroj: ČSSZ, 2021 (vlastní zpracování)

1.10 BYDLENÍ

Jednou ze základních lidských potřeb je potřeba bydlet, která se svou důležitostí řadí hned za potřebou výživy. Důležitým předpokladem pro rozvoj lidského života je určitá úroveň bydlení. Pro rozvoj společnosti je vhodné zajistit kvalitní bydlení, které je významné zejména v otázce rozvoje lidského potenciálu. Ten je důležitým faktorem pro rozvoj společnosti jako celku. Způsob bydlení v společnosti také plní funkci ukazatele sociální a kulturní úrovně jednotlivce a různých sociálních skupin.

Financování bydlení je finančně nejnáročnější privátní statek, který potřebuje každý člověk k životu. Všeobecná tendence směřuje k podpoře vlastnických forem bydlení a hlavním úkolem státu je vytvořit podmínky pro to, aby mohly plnohodnotně bydlet i sociálně slabší skupiny obyvatel. Funkce státu v oblasti bytové politiky je vytvářet zdravé legislativní prostředí pro hospodaření s byty, vytvářet podmínky pro pomoc sociálně slabším skupinám, zajišťovat regulaci výše nájemného a zdokonalovat bytovou infrastrukturu s cílem výstavby nových bytů. Bydlení je nutné považovat za soukromý statek, na jehož pořízení se musí nejprve podílet každý občan sám. Orgány veřejné správy vedou registry obyvatel a na základě nich alokují prostředky na podporu bydlení. Například obce poskytují významnou pomoc při zajišťování bydlení formou přenechání obecních pozemků za sníženou cenu pro výstavbu.²⁸

²⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 351

1.11 KULTURA

Kultura je neodmyslitelnou součástí života občanské společnosti, která přispívá k emocionální, intelektuální a morální úrovni každého občana. V tomto smyslu má pro společnost výchovně-vzdělávací funkci. Kulturu nelze vnímat pouze jako statek, který má integrační, edukativní a reprezentativní funkci, ale je také důležitým ekonomickým odvětvím. Kultura sice spotřebovává finanční prostředky ze státního a městského rozpočtu, ale na druhou stranu vytváří podmínky pro vznik příjmů do veřejných rozpočtů, například daňovými výnosy z kulturního turismu. Hlavním úkolem kulturní politiky je podporovat rozvoj bohatého, svobodného, zajímavého a rozmanitého kulturního života všech občanů státu. Ministerstvo kultury definuje základní funkce kulturní politiky, kterými jsou garantování ochrany svobody tvorby umělců, vytváření příznivých podmínek pro snadné konání kulturních akcí, brzdění komercializace kultury a chránění a pečování o kulturní dědictví.

Zřizovatele kulturních organizací mohou být Ministerstvo kultury, kraje, obce nebo dobrovolné svazky obcí, které hospodaří jako příspěvkové organizace. Financování kultury se nejčastěji rozděluje podle právní povahy na veřejné a soukromé, dále podle způsobu rozdělování finančních prostředků na přímé a nepřímé, a nakonec podle lokalizace zdrojů na místní a centrální zdroje.

Zdroje přímé podpory jsou prostředky z vybraných poplatků, prostředky z vlastní činnosti či příspěvky od sponzorů, nadací a fondů. Zdroje nepřímé podpory kultury představují například daňové úlevy. Za místní a regionální zdroje kultury jsou označovány hlavně prostředky z rozpočtů municipalit, krajů a ze státního rozpočtu. Dalšími zdroji na místní a regionální úrovni jsou příjmy z hospodářské činnosti kulturních organizací a ostatní zdroje v podobě sponzorských darů nebo příspěvků atd. Financování kultury na centrální úrovni zajišťuje Ministerstvo kultury svou finanční kapitolou ze státního rozpočtu, Státní fond kultury ČR a Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie. Ministerstvo kultury financuje provoz příspěvkových organizací, jejichž je zřizovatelem, devět státních vědeckých knihoven, Národní divadlo, Národní muzeum atd. Evropská unie poskytuje prostředky do dvou fondů, a to do Fondu Kultury, který je určen především

na podporu národního bohatství a o jeho všeobecném povědomí a Fondu Media, který je určen k zachování evropského kinematografického dědictví.²⁹

1.12 SPORT

Obdobně jako kultura je sport činnost, která přispívá ke kultivaci lidského potencionálu a je vnímán jako důležitá složka kvality lidského života. Sport je prospěšný nejen pro fyzickou stránku osoby, ale má i výchovný charakter v podobě udržování si dobré disciplíny, proto je sport velmi důležitý zejména u mládeže. Převážná část sportovních organizací vystupují jako občanská sdružení podle občanského zákoníku. Zákon č. 155/2001 Sb., o podpoře sportu, je základním zákonem, který upravuje provozování sportu v České republice.

Pro financování sportu je typická vícezdrojovost finančních prostředků. Tyto zdroje lze rozdělit na centrální a místní. Na centrální úrovni jsou finanční prostředky zajišťovány ze státního rozpočtu, konkrétněji z jeho kapitoly pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“). Dalšími centrálními zdroji pro financování sportu jsou státní dotace a prostředky Českého svazu tělesné výchovy. Na místní úrovni je sport financován z rozpočtů krajských úřadů, z rozpočtů měst a obcí a z jiných zdrojů v podobě příspěvků od podniků a organizací nebo sponzorskými dary atd.

Důležitým sektorem v oblasti financování sportu je vzdělávání. Financování sportu v rámci výchovné a vzdělávací činnosti na školách se uskutečňuje ze dvou základních zdrojů, a to jsou municipální rozpočty a odbory školství krajských úřadů. Krajské úřady přerozdělují finanční prostředky od MŠMT a jsou jimi hrazeny především náklady spojené s učebními pomůckami a náklady na mzdy. Naopak z municipálního rozpočtu jsou nejčastěji hrazeny náklady na energie a služby. Účast krajských úřadů je tedy v porovnání s obcemi asi pětkrát vyšší.³⁰

1.13 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Životní prostředí ovlivňuje zdravotní stav člověka, délku jeho života, ekonomické aktivity jedince a civilizační úroveň jeho způsobu života, a mnoho

---

²⁹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 296

³⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 312

dalšího. Proto je životní prostředí neodmyslitelnou součástí našich životů a je důležité poskytovat finanční prostředky do tohoto odvětví veřejného sektoru.

Životní prostředí je veřejným statkem, který se musí financovat z veřejných rozpočtů. Výdaje na péči o životní prostředí jsou rozděleny mezi rozpočet Ministerstva životního prostředí, územní odbory Ministerstva životního prostředí, Státní fond životního prostředí, Českou inspekci životního prostředí, odbory životního prostředí krajských úřadů, odbory životního prostředí měst a obcí a ostatní organizace. Mezi hlavní nástroje pro environmentální ovlivňování jednotlivých hospodářských subjektů patří vybírání pokut, poplatků, odvodů, úhrad a náhrad. Poplatky se vybírají za znečišťování ovzduší a za ukládání odpadu. Pokuty se vybírají především za porušení předpisů při hospodaření s odpady. Část zisku z poplatků a pokut získávají obecní a krajské úřady. Úhrady se vybírají za vypouštění odpadních vod a za odběry vod z vodních zdrojů. Tyto environmentální nástroje, zmíněné výše, mají dvě funkce: výchovnou a fiskální. Vybírání těchto poplatků a pokut vytváří represivní prostředí pro ty subjekty, které se chovají neenvironmentálně, a zároveň získávají finanční prostředky do veřejných rozpočtů, které lze použít na zlepšování životního prostředí.³¹

1.14 OBRANA STÁTU

Stát vytváří ozbrojené síly k zajištění bezpečnosti a ochrany svého území, svého obyvatelstva a k výkonu moci nad obyvatelstvem na svém území. Zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku stát uskutečňuje tím, že vytváří orgány a instituce, jejichž úkolem je chránit stát proti zevnímu nepříteli a zajišťovat vnitřní pořádek a bezpečnost. Úkolem těchto orgánů je jednak vynucovat dodržování určitých norem, ale také plnit preventivní roli.³²

Toto odvětví veřejného sektoru je typickým čistým statkem s tzv. automatickou spotřebou a se zvláštností v podobě latentního užitku. Obrana státu je tvořena složkami Armády, Civilní ochrany a Hradní stráže. Ve financování obrany státu existují 3 základní zdroje, a to stav populace, věcné prostředky a s nimi spojené služby a finanční prostředky. Ze stavu populace se odvíjí počet příslušníků

---

³¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 452

³² HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. str. 107

armády. Věcné prostředky pro Armádu ČR zabezpečuje především průmysl a zemědělství v podobě technologického a investičního vybavení pro činnost armády včetně potravin a dopravních prostředků. Na pokrytí nákladů na obranu slouží finanční prostředky ze státního rozpočtu, konkrétně z resortu Ministerstva obrany, který své příjmy získává především z pojistného na sociální zabezpečení.³³

1.15 JUSTICE, POLICIE A HASIČSKÉ SBORY

Pojem justice zahrnuje právní a společenský koncept spravedlivého a morálního chování. Justice souhrnně označuje soudní správu, spravedlnost a především soudnictví. Na základě čl. 36 Listiny základních práv a svobod patří soudní ochrana a právo na spravedlivý proces mezi základní lidská práva a tato práva jsou realizována soudy, které vykonávají soudnictví. Z toho plyne, že má každý právo se stanoveným způsobem domáhat svého práva za garantování rovnosti zúčastněných stran. Justiční soustavu v ČR tvoří soudy, státní zastupitelství, vězeňství, advokacie a notářství, které fungují jako organizační složky Ministerstva spravedlnosti a jsou financovány z jeho rozpočtové kapitoly státního rozpočtu. Na všech úrovních soudů se tvoří příjmy z soudních poplatků. Výjimku představuje Ústavní soud, který je správcem samostatné kapitoly státního rozpočtu a jeho příjmy tvoří soudní poplatky, neboť řízením před Ústavním soudem poplatkům nepodléhají.³⁴

Oblast policejního resortu představuje organizační složky Policie České republiky (dále jen „PČR“) a jsou jimi policejní prezidium, krajské správy PČR, okresní a městská ředitelství PČR a obvodní oddělení PČR. Rozpočet Ministerstva vnitra financuje výdaje Policie ČR, oproti tomu výdaje městské policie spadají do výdajů příslušných měst a činí zpravidla 2–3 % z celkových výdajů daného města.

Důležitou součástí veřejného sektoru jsou hasičské záchranné sbory, které chrání životy, zdraví i majetek. Požární ochrana je u nás zajišťovaná na třech úrovních. První z nich jsou Hasičské záchranné sbory (dále jen „HZS“), které jsou tvořeny profesionálními hasiči, dále Sbory dobrovolných hasičů, kteří působí

---

³³ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 384

³⁴ HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. str. 133

souběžně s HZS a v poslední řadě HZS podnikové, kdy se jedná o specializované útvary, které působí v rámci podniků.³⁵

1.16 INFRASTRUKTURA A DOPRAVA

Dopravní infrastruktura je označení pro dopravní cesty a dopravní prostředky a působí jako stabilizující a integrující systém pro všechna odvětví a má obrovský vliv na úroveň lidského života. Doprava je neodmyslitelnou součástí každé infrastruktury a představuje velmi významný statek, který je součástí národního hospodářství každého vyspělého státu. Jeho nepostradatelnost spočívá především v tom, že je spojovacím článkem mezi odvětvími a podílí se na tvorbě nových hodnot pro daný stát. Hlavním úkolem dopravy je praktické využívání území a účelné napojení na evropskou dopravní síť.

Finanční zdroje dopravní infrastruktury lze rozdělit na veřejné zdroje a alternativní zdroje. Do veřejných zdrojů spadá rozpočet Ministerstva dopravy, rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury, rozpočty krajů a obcí a podpůrné programy a fondy Evropské unie. Za alternativní zdroje jsou považovány úvěry od bank, jak domácích, tak zahraničních, dále výběr přímých poplatků za použití dopravní infrastruktury. Převážná část finančních prostředků pro financování veřejné dopravy v České republice pochází právě z Ministerstva dopravy a Státního fondu dopravní infrastruktury.³⁶

1.17 CÍRKVE

Napříč různými státy má církve odlišné postavení v ekonomice a vztahy mezi církví a státem jsou velmi rozdílné. V České republice má stát ve vztahu k církvím poměrně důležitou roli, neboť se podílí na jejich financování většinovým podílem. V ekonomickém segmentu České republiky tvoří církve neziskovou sféru a patří mezi nestátní neziskové organizace, které mají prospěch pro veřejnost.

Existuje mnoho způsobů financování církví, ale v zásadě je lze rozdělit na 4 základní způsoby, které se častokrát různě kombinují a prolínají. Prvním způsobem financování církví je systém církevních příspěvků a církevní daně. Dále daňová asignace, která znamená, že daňový poplatník vydá příkaz finančnímu

---

³⁵ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 547

³⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 341

úřadu, na jehož základě se část jeho zaplacené daně převede na jakoukoliv nestátní instituci. Poslední dva způsoby jsou financování státem a financování členy církve.³⁷

V České republice je řada povolených církví, které jsou různě početné a majetné, a proto nelze globálně použít jeden typ způsobu financování. U nás se aplikují především způsoby jako výnosy z církevního majetku, výnosy z kostelních sbírek, sponzorské dary atd. Výnosy z církevního majetku slouží jako nepatrný dodatečný zdroj financování církevní činnosti, protože ne v každé budově je prostor, který by se dal pronajmout. Dalšími doplňkovými zdroji financování církví jsou různé sbírky a dary. Daňovou asignací nebo církevní daní je možné dosáhnout vyšších finančních příjmů pro církve, ale tento způsob v České republice nebyl by efektivní vzhledem k nízkému počtu věřících. V České republice se nachází mnoho kulturních církevních památek, které je nutné udržovat kvůli jejich historii a významu pro společnost, a proto stát přispívá na památkovou péči a podnikání církví. Pokud církev podniká, tak to není kvůli zisku, ale kvůli získání finančních prostředků na její činnost. Pro představu, kolik peněžních prostředků bylo v roce 2022 vyplaceno církvím a náboženským společenstvem dle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společenstvy, slouží tabulka č. 2. V celkové částce jsou zahrnuty jak příspěvky na podporu činnosti, tak i finanční náhrady. Z tabulky je zřejmé, že nejvíce finančních prostředků na svou činnost dostala Církev římskokatolická.³⁸

Tabulka 2: Příspěvek na církevní činnost 2022

Název	CELKEM
Apoštolská církev	73 068 482
Bratrská jednota baptistů	9 152 650
Církev adventistů sedmého dne	40 623 757
Církev bratrská	50 934 712
Církev československá husitská	195 690 558

³⁷ HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. str. 185

³⁸ *Ministerstvo kultury: eněžní prostředky vyplácené církvím a náboženským společenstvem dle zákona č. 428/2012 Sb.* [online]. 2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/penezni-prostredky-vyplacene-cirkvim-a-nabozenskym-spolecnostem-dle-zakona-c-428-2012-sb-1246.html>

Církev řeckokatolická	19 957 980
Církev římskokatolická	2 473 887 095
Českobratrská církev evangelická	143 021 934
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	8 281 592
Evangelická církev metodistická	24 695 718
Federace židovských obcí v České republice	18 555 304
Jednota bratrská	44 008 533
Luterská evangelická církev a.v. v České republice	6 895 847
Náboženská společnost českých unitářů	2 331 006
Pravoslavná církev v českých zemích	74 316 810
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	45 001 829
Starokatolická církev v České republice	19 001 118
CELKEM	3 249 424 925

Zdroj: Ministerstvo kultury, 2022

1.18 ZEMĚDELSTVÍ, LESNICTVÍ A RYBÁŘSTVÍ

Zemědělství, lesnictví a rybaření mají významnou produkční funkci, ale zejména příznivě ovlivňují životní prostředí člověka a ostatních živočichů, což se dá souhrnně nazvat jako krajino tvorná funkce, která je velmi důležitá.

Samotné zemědělství je podstatnou součástí národního hospodářství, které zajišťuje produkci potravin a udržuje krajinu. Agrární komora ČR byla zřízena pro podnikatelské aktivity v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Státní zemědělský fond zabezpečuje regulaci trhu tím, že ho stabilizuje prostřednictvím vyrovnání dopadů větších výkyvů v poptávce a cenách daných komodit. Dalším orgánem je Podpůrný a garanční zemědělský a lesnický fond, jehož úkolem je převádět dotační prostředky ze státního rozpočtu konkrétním subjektům v zemědělství, lesnictví a potravinářství. V rámci tohoto fondu jsou pravidelně vyhlašovány dotační programy, které zmírňují nedostatky vlastních finančních zdrojů.

Česká republika patří mezi státy s nejvyšší lesnatostí v Evropě. Vzhledem k ekonomickému charakteru země a počtu obyvatel jsou lesy důležitou součástí životního prostředí a ukazatelem kvality životního prostředí u nás. Lesní hospodářství je důležité nejen kvůli své produkci dřeva, ale také představuje významné pracovní příležitosti. Lesnictví má svými činnostmi velmi malý podíl na tvorbě HDP, takže stát přispívá pravidelnými dotacemi a různými příspěvky.

Správu nad lesním hospodářstvím vykonává Ministerstvo zemědělství, které je ústředním orgánem státní správy lesů.

I přestože je rybářství v České republice nejmenší složkou veřejného zájmu, plní důležité funkce. Zajišťuje dostatečnou produkci sladkovodních ryb, stará se o vodní potenciál krajiny a vytváří pracovní místa. Řízení a samotná ekonomika v rybářství lze hodnotit v podstatě pouze u intenzivních chovů. Intenzivní rybářství zahrnuje tržní produkci ryb mimo rybníky, především pstruhů. Problémem intenzivních chovů je vysoká nákladovost a malá dostupnost kvalitní vody. Hlavním orgánem v rybářství je Rybářský svaz.³⁹

---

³⁹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. str. 405

2 SPOLUPRÁCE VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU

V první řadě je potřeba rozdělit pojem spolupráce a partnerství. Spolupráce je širší pojem, který v sobě zahrnuje partnerství. Partnerství je v knize Veřejný sektor – řízení a financování od Peková definován jako svazek partnerů, který je dlouhodobý, strategický a kooperační. Partneři přesně charakterizují oblast společného zájmů a jsou zřetelné výhody, které pro ně a pro další zúčastněné subjekty spolupráce přináší.

Při zabezpečování veřejných služeb je spolupráce veřejného a soukromého sektoru známá jako Public Private Partnership (dále jen „PPP“). Tento výraz je používán především v evropském prostředí a označuje nástroj smluvního ujednání mezi subjekty veřejného a soukromého sektorů při zajišťování veřejných služeb a veřejné infrastruktury. V myšlence PPP se předpokládá, že sektory se navzájem doplňují a spolupracují. Existuje řada definic PPP, kde například Jan Ostřížek definuje tuto zkratku: *„společným rysem nejrůznějších definic partnerství veřejného a soukromého sektoru je, že se jedná o spolupráci veřejného a soukromého sektoru, která byla navázaná za účelem výstavby, renovace, údržby a správy veřejné infrastruktury nebo poskytování veřejných služeb.“*⁴⁰

Hlavní příčinou vzniku tohoto partnerství je finanční stránka veřejného sektoru, neboť omezené zdroje veřejného sektoru vyžadují hledání nových zdrojů financování veřejných služeb. Typickým příkladem je situace, kdy soukromý sektor zajišťuje infrastrukturu a s ní spojené služby, které jsou běžně obstarávány sektorem veřejným. Tato spolupráce je nejvíce využívána právě v oblasti budování a provozu dopravní infrastruktury a za nejúspěšnější příklad PPP jsou považována letiště. Je potřeba podotknout, že ačkoli je spolupráce veřejného a soukromého sektoru nejaktivnější a zároveň nejprínosnější v oblasti dopravní infrastruktury, najde své uplatnění i ve zdravotnictví, školství, kultuře apod. Cílem spolupráce může být

---

⁴⁰ NAHODIL, František et. al. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. 2014. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4. str. 211

dosažení vyššího stupně uspokojení potřeb obyvatelstva, rozšíření a zkvalitnění služeb a dále například minimalizace nákladů na dosažení určitého statku.⁴¹

2.1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Legislativní rámec PPP se liší v závislosti na zemi a jejích právních předpisech. Nicméně existuje několik společných prvků, které jsou obvykle součástí právního rámce PPP. Obecně lze říci, že PPP zahrnují spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem na realizaci projektů v oblastech, jako jsou infrastruktura, doprava, zdravotnictví a vzdělávání. V smlouvě mezi veřejným sektorem a soukromým partnerem jsou stanoveny povinnosti obou stran, rozdělení rizik a finanční podmínky.⁴²

Legislativní rámec PPP obvykle zahrnuje zákony a nařízení týkající se uzavírání smluv, zajištění transparentnosti a spravedlivosti při výběru soukromého partnera, stanovení pravidel pro financování projektů a řešení sporů mezi stranami. V některých zemích jsou PPP upraveny zvláštními zákony, například v USA existuje Federální zákon o PPP (Federal PPP Law), který stanoví minimální standardy pro uzavírání smluv a financování projektů PPP. Na úrovni Evropské unie, jejíž legislativní úprava ovlivňuje legislativní úpravu ČR v oblasti veřejných zakázek, je PPP upraveno v rámci Zelené knihy Evropské komise o partnerství veřejného a soukromého sektoru. V roce 2014 byla v EU vydána Směrnice o PPP (Directive on Public Procurement and Concessions), která stanoví společné zásady pro zadávání veřejných zakázek a uzavírání smluv o koncesích v rámci EU. V České republice je PPP upraveno zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a dalšími souvisejícími předpisy. Tento zákon definuje podmínky a postupy pro uzavírání smluv o PPP,

---

⁴¹ LOUDA, Tomáš a Jiří GROSPÍČ et al. *Partnerství veřejného a soukromého sektoru: Právní a ekonomické aspekty*. Praha – Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-255-4. 19 s.

⁴² *Ministerstvo financí České republiky: Politika vlády České republiky v oblasti Partnerství veřejného a soukromého sektoru* [online]. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/zakladni-informace>

včetně stanovení povinných náležitostí smluvní dokumentace, postupů při výběru partnera a řešení sporů.⁴³

2.2 INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Institucionální zabezpečení PPP se týká zajištění vhodného právního rámce pro realizaci PPP projektů a správného fungování celého procesu. V rámci institucionálního zabezpečení PPP se obvykle řeší oblasti jako je právní rámec, financování, organizační struktura, řízení rizik a monitorování a hodnocení. Právní rámec zahrnuje legislativní rámec pro PPP projekty, smluvní dokumentaci a zajištění dodržování předpisů během realizace projektu. Financování je klíčovým faktorem při realizaci PPP projektů a zahrnuje stanovení zdrojů financování, řešení daňových otázek, zajištění finančních záruk a další finanční aspekty. Organizační struktura zahrnuje vytvoření týmu pro řízení PPP projektu, stanovení odpovědností a pravomocí jednotlivých členů týmu a vymezení vztahů mezi veřejným a soukromým sektorem. Řízení rizik zahrnuje identifikaci a hodnocení rizik spojených s realizací PPP projektu a zajištění jejich řízení. Monitorování a hodnocení zahrnuje průběžné sledování a hodnocení realizace PPP projektu a vyhodnocení jeho výsledků. Tyto faktory jsou důležité pro úspěšnou realizaci PPP projektů a splnění stanovených cílů.

V současné době má většina zemí právní rámec pro PPP projekty a existují instituce, které se věnují této problematice. V Evropské unii se řeší institucionální zabezpečení PPP například prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj a programu Invest EU.⁴⁴

Ministerstvo financí vytvořilo Oddělení pro metodiku a regulaci projektů PPP, které slouží k institucionálnímu zabezpečení. Jeho hlavním cílem je monitorování a regulace vzniku budoucích závazků veřejných rozpočtů skrze PPP. Oddělení se podílí na přípravě, posuzování a schvalování metodiky projektů a je řízeno Ministerstvem financí, které zároveň financuje jeho provoz. Ministerstvo financí má rovněž funkci regulátora v oblasti fiskální disciplíny a zahrnuje projekty

---

⁴³ ŘEZUCHOVÁ, Markéta. *Fenomén Public-private Partnerships a poskytování veřejných služeb*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5409-7, str. 113

⁴⁴ OSTŘÍŽEK, Jan. *Public privatepartnership: příležitost a výzva*. Praha: C.H. Beck, 2007. C.H. Beck pro praxi. ISBN 9788071797449. str. 145.

podléhající regulaci. Ministerstvo zajišťuje správné použití finančních prostředků z fondů EU a působí jako legislativní iniciátor.

Dále bylo založeno PPP Centrum jako akciová společnost dne 1. července 2004 s cílem pomoci veřejným zadavatelům při uskutečňování projektů typu PPP. Její úkoly zahrnují vytváření příležitostí pro realizaci projektů PPP, hledání investičních partnerů, organizaci a realizaci projektů včetně poradenského servisu, zajištění implementace PPP projektů podle zahraničních osvědčených postupů a výměnu informací s úspěšnými realizátory projektů PPP s cílem naplnit záměr vlády ČR.⁴⁵

Ve stejném roce, kdy bylo založeno PPP centrum, vznikla Asociace pro podporu projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru v České republice (Asociace PPP). Toto sdružení je složeno z fyzických a právnických osob, které se věnují investicím a poskytování služeb veřejnému sektoru. Asociace PPP byla založena jako sdružení v souladu se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, a zahrnuje finanční instituce, významné české stavební firmy, právní a poradenské kanceláře. Tyto subjekty jsou odborníky ze soukromého sektoru s bohatými zkušenostmi v oblasti projektového financování a realizace podobných projektů v zahraničí. Cílem Asociace PPP je šířit povědomí o projektech PPP v ČR a přiblížit je veřejnosti. Asociace PPP úzce spolupracuje s PPP Centrem, ale poskytuje pouze metodickou podporu a nevstupuje do konkrétních projektů. Jejich hlavním zájmem je však prosazování realizace projektů PPP.

Samotná ministerstva hrají důležitou roli při podpoře implementace PPP projektů tím, že se snaží zajistit, aby koncesní smlouvy byly realizovány bez problémů. Mezi ministerstva s rozsáhlými aktivitami v oblasti PPP projektů patří zejména Ministerstvo dopravy a Ministerstvo pro místní rozvoj. Metodické řízení procesu zadávání veřejných zakázek a příprava souvisejících právních norem patří mezi hlavní úkoly Ministerstva pro místní rozvoj ČR v oblasti spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Ministerstvo rovněž spravuje Informační systém o veřejných zakázkách a zastupuje Českou republiku v mezipřírodních pracovních skupinách u evropských a světových organizací, které se věnují této problematice. Ministerstvo pro místní rozvoj připravilo novelu koncesního zákona s cílem

---

⁴⁵ ŘEZUCHOVÁ, Markéta. *Fenomén Public-private Partnerships a poskytování veřejných služeb*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5409-7, str 115

zjednodušit proces zadávání veřejných zakázek, zvýšit dohled a transparentnost a odstranit chyby a nejasnosti výkladu.⁴⁶

2.3 SPOLUPRÁCE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ VEŘEJNÝCH STATKŮ

Před začátkem uzavření dohody o spolupráci je velmi důležitým krokem důkladně zhodnotit partnerství a samotný soukromý subjekt. Jde zejména o to, aby veřejný sektor ke spolupráci přistoupil pouze tehdy, pokud lze prokázat dosažení přidané hodnoty v porovnání s jinými možnostmi. Je tím myšlena úspora, která vyplývá z uzavření partnerství, v praxi označovaná jako hodnota za peníze či protihodnota partnerství. Při zkoumání přidané hodnoty je analyzován vztah mezi navrhovanými vstupy a nabízenými výstupy.

Vše začíná tedy u vzájemné dohody mezi veřejnoprávním subjektem a soukromoprávní organizací. Záleží na stranách, čeho se bude dohoda týkat. Může upravovat celý proces spolupráce nebo pouze jeho jednotlivé části. Dohoda má podobu písemné smlouvy. V základních ustanovení ve smlouvě strana zastupující veřejnou správu stanoví strukturu, rozsah a požadovanou kvalitu veřejných statků, které bude soukromý subjekt poskytovat či produkovat. Smlouva kromě základních ustanovení obsahuje i trestní sankce v případě jejího neplnění některou z uvedených stran. Pokud by ve smlouvě něco z těchto parametrů chybělo, vzniká pro veřejnou správu riziko neplatnosti takové smlouvy, omezení její vynutitelnosti či oslabení možnosti dovolání se náhrady škod při jejím odlišném naplňování. Je důležité zmínit, že dohoda mezi veřejnoprávním subjektem a soukromoprávní organizací vychází z potřeb a cílů obou stran a měla by být vyvážená a spravedlivá pro obě strany. Důležité je také mít ve smlouvě jasně definované náklady a zdroje financování projektu, stejně jako podmínky pro poskytování financí a případných dodatečných investic.

V první řadě je potřeba identifikovat potřeby obyvatelstva a poptávky po veřejných statcích. Úkolem samosprávy je definovat preference občanů a okruh veřejných statků či služeb, jejichž nabídku bude veřejná správa zaručovat. Dalším krokem ze strany veřejné správy je stanovit objem a kvalitu každého požadovaného statku či služby. Následuje rozhodnutí o způsobech výroby a distribuce statků a služeb. V tomto kroku veřejná správa posuzuje, zda je reálné statky zajistit

---

⁴⁶ *Public Private Partnerships* [online]. 2013 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/econ/jaro2013/MPV_VZVP/um/33148301/studijni_text_PPP.pdf

prostřednictvím svých zařízení a podniků, tedy prostředky veřejné správy. Pokud veřejná správa uzná, že je schopna konkrétní statky zajistit, je stejně důležité, aby zhodnotila, zda to v případě realizace ze strany soukromého sektoru nebude efektivnější. Po těchto krocích veřejná správa zpravidla vyhláší veřejnou soutěž na výběr partnera. Cílem soutěže je vybrat takového partnera, který nejlépe naplní zadání samosprávy s nejnižšími náklady. Výsledkem hledání vhodného partnera a vyhlášení veřejné soutěže je buď výběr ideálního partnera či modifikace zadání a hledání partnerů pro odlišnou formu spolupráce. Pokud se veřejné správě podaří najít vhodný soukromý subjekt, tak mezi sebou uzavřou dohodu o spolupráci. Po úspěšném uzavření smlouvy o spolupráci přichází samotná realizace. V této fázi dochází k produkci a distribuci statků. Veřejná správa kontroluje realizaci služeb a statků a případně se účastní na odstraňování případných nedostatků. Po ukončení spolupráce z jakéhokoliv důvodu veřejná správa vyhodnocuje dosažené výsledky. Důležitým bodem k projednání v dohodě o spolupráci je stanovení výše uživatelského poplatku, což znamená konečnou cenu statku pro jeho uživatele. Co se týká výše poplatků, tak to záleží především na záměrech veřejné správy, na její politice, ekonomických možnostech a samotné povaze statku. Poplatek může být ve výši mezních produkčních nákladů až po poskytování zcela zdarma. Pokud ale veřejná správa stanoví poplatek pod výši produkčních mezních nákladů, bude muset ztrátu uhradit výrobci.⁴⁷

2.4 TYPY PARTNERSTVÍ

Existuje poměrně velké množství typů a forem PPP projektů a vhodnost každého typu spolupráce závisí na povaze projektů infrastruktury a služeb a na tom, jaká rizika a činnosti jsou přenesena na soukromého partnera. Ačkoliv mají všechny projekty PPP několik společných atributů, podrobné smluvní podmínky a role jednotlivých partnerů se mohou výrazně lišit. Je důležité mít na paměti, že proces PPP je velmi dynamický a většina dohod je specificky přizpůsobena konkrétním okolnostem. Nejčastěji využívané druhy spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem jsou uvedeny níže a liší se podle míry pravomocí a odpovědnosti, které náleží soukromému partnerovi. Existuje však mnoho dalších možností

---

⁴⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejný sektor – řízení a financování. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. 63-69 s.

zapojení soukromého subjektu do projektu, buď na celou nebo určitou fázi projektu.⁴⁸

2.4.1 BOT (Build-Operate-Transfer)

Jeden z nejčastějších typů PPP projektů je tzv. "postav-spravuj-převěd", který sjednocuje odpovědnost za přípravu, průběh, správu i péči o infrastrukturu do partnerského vztahu s jedním zodpovědným subjektem. Tento přístup usnadňuje a zefektivňuje realizaci projektu tím, že subjekt má kompletní informace od začátku až do konce projektu a předchází tak problémům a rizikům spojeným s neočekávanými událostmi. Díky této metodě je také zajištěna znalost všech použitých materiálů, postupů a technik pro výstavbu a správu infrastruktury, což výrazně prodlužuje její životnost a snižuje náklady na údržbu a správu.⁴⁹

2.4.2 DBB (Design-Bid-Build)

V tradiční formě PPP projektů "navrhni-nabídni-postav" spolupracuje veřejný sektor se soukromým partnerem, který navrhne a realizuje projekt. Tento typ projektů v ČR funguje podobně jako zadávání běžných veřejných zakázek. Soukromník předloží návrh na realizaci projektu na výzvu veřejného subjektu, vytvoří nabídku a vystaví sjednanou infrastrukturu, která je od počátku majetkem zadavatele. Soukromý subjekt zhotovitel při realizaci projektu spolupracuje s několika privátními společnostmi, přičemž každá z nich je odpovědná za rizika spojená s konkrétní fází procesu, na které se podílela. Strana veřejná v tomto vztahu odpovídá nejen za financování, transparentnost projektu a výběr privátního subjektu, ale také za správu a údržbu infrastruktury. V této formě PPP projektů nejsou soukromé subjekty propojeny a vystupují jako samostatné jednotky, takže se nejedná o konsorcium⁵⁰ nebo podobnou organizační strukturu.⁵¹

2.4.3 OM (Operation and Maintenance)

Tento typ PPP projektů vykazuje podobnosti s outsourcingem, kde jsou využity zkušenosti a specializace soukromých firem ke zvýšení efektivity a snížení nákladů určité fáze projektu. Veřejný subjekt stále zůstává vlastníkem aktiv,

---

⁴⁸ OSTŘÍŽEK, Jan. Public private partnership příležitost a výzva. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 19

⁴⁹ OSTŘÍŽEK, Jan. Public private partnership příležitost a výzva. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 21

⁵⁰ sdružení dvou a více nezávislých subjektů (fyzických nebo právnických osob) s cílem spolupracovat na určitém projektu nebo úkolu

⁵¹ OSTŘÍŽEK, Jan. Public private partnership příležitost a výzva. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 22

ale dle smlouvy je za správu a údržbu pověřen soukromým partnerem, který obdrží finanční odměnu v podobě fixních splátek s případnou motivační složkou, kterou získá při dosažení stanovených cílů, kvality služeb nebo inovací. Po ukončení smlouvy může veřejný partner využít ověřené postupy a způsoby správy a údržby, které byly použity soukromou firmou.⁵²

2.4.4 DBFO (Design-Build-Finance-Operate)

V rámci konceptu Navrhni-postav-financuj-spravuj (NPFS) se soukromý sektor stává hlavním odpovědným subjektem v mnoha oblastech. Zejména v oblasti financování spoléhá veřejný partner na soukromníka nebo konsorcium, protože má větší zkušenosti a schopnosti aplikovat nové formy financování. I když soukromník nese odpovědnost za financování a rizika, může si vyžádat spolufinancování od veřejného partnera v podobě dotací. Koncese, která rozhoduje o závěrečném udělení koncese, se řídí třemi faktory: poplatky za služby pro konečné uživatele, objem finančních prostředků od veřejného sektoru a schopnost soukromého subjektu úspěšně realizovat konkrétní projekt. Projekty PPP jsou obvykle velmi finančně náročné a financování projektů se často provádí na dluh, který se splácí z prostředků získaných od koncových uživatelů, dotací od veřejného partnera, plateb podmíněných mírou využívání či poptávkou, dostupností a výkonem služby a mimo to také dorovnávacích plateb, kdy veřejný partner ručí za smlouvenou velikost výnosů.⁵³

2.4.5 BOO (Build-Own-Operate)

Projekt typu "postav-vlastni-spravuj" je nejnáročnější formou PPP projektů a je velmi blízký privatizaci. Soukromý subjekt realizuje, financuje, vlastní a spravuje projekt po dobu jeho životnosti. Po uplynutí této doby se vlastnictví převádí na soukromníka. Proto je důležité, aby veřejný partner pečlivě vybíral schopného soukromého partnera, který bude schopen projekt úspěšně provozovat po celou dobu jeho trvání. Zadavatel hodnotí způsobilost soukromého subjektu k provozování infrastruktury po delší dobu a může si ponechat částečný dohled nad správou a chodem projektu. Pokud se veřejný sektor rozhodne prodat projekt bez dalších pravomocí, bude po zbytek doby pouze kontrolor a regulátor.⁵⁴

---

⁵² OSTŘÍŽEK, Jan. Public private partnership příležitost a výzva. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 23

⁵³ OSTŘÍŽEK, Jan. Public private partnership příležitost a výzva. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 24-25

⁵⁴ OSTŘÍŽEK, Jan. Public private partnership příležitost a výzva. Praha: C.H. Beck, 2007. str. 26

2.5 VÝHODY PRO VEŘEJNÝ SEKTOR

V již zmíněné knize od Pekové jsou uvedeny tři hlavní výhody, které pro veřejný sektor z tohoto partnerství vyplívají. Jako první uvádí rozšíření šíře a množství statků poskytovaných místnímu společenství, dále efektivnější poskytování služeb, a nakonec přenos rizik.

Na úrovni samosprávy může být impulzem k této spolupráci naplnění poptávky voličů, ke kterým se vítězové voleb zavázali nebo tím odstranit mezeru mezi poptávkou po veřejných statcích a zdroji veřejného sektoru. Pokud se tedy posílí zdroje, které je možné využívat na výrobu veřejných statků, tak se tím umožní poskytování většího objemu požadovaných statků, a to díky zapojení dodatečných zdrojů soukromého sektoru. Z toho plyne, že zapojení vnějších zdrojů umožňuje obyvatelstvu zprostředkovat větší množství statků a služeb.

Soukromý sektor je přínosný nejen v tom, že disponuje zdroji, které jsou přínosem pro veřejný sektor, ale dalším důležitým znakem soukromého sektoru je skutečnost, že má oproti veřejnému sektoru zpravidla větší výrobní efektivnost. Což pro veřejný sektor znamená, že spoluprací se soukromým sektorem sleduje vyšší účinnost v poskytování veřejných statků.

Poslední uvedenou výhodou v knize je skutečnost, že veřejný sektor přenáší zcela nebo částečně rizika spojená s poskytováním služeb a statků na soukromý subjekt. Riziko je spojené jak s vnějšími okolnostmi, které mohou zkomplikovat poskytování služeb a statků, tak i se samotným výrobním procesem, kdy soukromý subjekt může být vystaven například technologickým rizikům. Soukromý sektor musí brát v úvahu i rizika, která mohou vzniknout v reakci na změnu ekonomické situace na trhu, jako jsou legislativní změny, inflace nebo změny úrokové míry. Pravidla pro PPP v otázce zodpovědnosti za rizika platí, že riziko bude přeneseno na toho partnera, který je schopen ho vyřešit při vynaložení nižších nákladů. Jedná se o pravidlo optimálního přenosu rizika a v dohodě o spolupráci musí být ujednání o sdílení rizik.⁵⁵

---

⁵⁵ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. 56-59 s.

2.6 VÝHODY PRO SOUKROMÝ SEKTOR

Díky spolupráci s veřejným sektorem se soukromý sektor dostává do nových segmentů podnikání, které jsou pod dohledem veřejného sektoru. Jednou z výhod pro soukromý sektor je jistota stabilního podnikatelského prostředí, neboť smlouva s veřejným sektorem se uzavírá na dobu určitou. Pokud jde o velké investice, doba uzavření smlouvy může být v řádu desítek let. Stabilní podnikatelské prostředí umožňuje soukromému sektoru plánovat a investovat dlouhodobě, což může vést k větší efektivitě a snížení rizik.

Z uzavření smlouvy vyplývá, že daný statek nemůže být poskytován jiným subjektem, což vede k absenci konkurence a tím vzniká další výhoda pro soukromý sektor. Díky omezené konkurenci a zajištění stabilního podnikatelského prostředí jsou PPP projekty často spojeny s vyšší mírou ziskovosti pro soukromý sektor než na otevřeném trhu. Nejenže je míra ziskovosti pro soukromý sektor vyšší než na otevřeném trhu, ale soukromý subjekt má garantovanou výši zisku. Smlouvou jsou ošetřeny všechny poplatky a příjmy, které náleží soukromému sektoru. Stejná výhoda, kterou získává veřejný sektor ze spolupráce, platí i pro soukromý sektor – sdílení rizika, které je rozděleno mezi veřejnou instituci a soukromou společností. Sdílení rizika zajišťuje lepší koordinaci mezi oběma partnery.⁵⁶

---

⁵⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4. 59-62 s.

3 VEŘEJNÉ SLUŽBY

3.1 VYMEZENÍ POJMU

Jak už bylo zmíněno v první kapitole, veřejné statky jsou pro obyvatelstvo zajišťovány veřejným sektorem, který je tou částí národního hospodářství, která je financovaná z finančních prostředků soustředěných v rozpočtové soustavě. Jedná se tedy o část národního hospodářství, která je koordinovaná veřejnou správou, a rozhoduje se zde o produkci veřejných statků na základě veřejné volby. Samotný pojem „statek“ označuje předmět, který slouží k uspokojování lidských potřeb, a lze ho dle několika kritérií dělit, například na statky volné či ekonomické. Tato práce se ale zaměřuje na konkrétní druh statku, a to na veřejné služby.⁵⁷

V současnosti neexistuje jednotný konsenzus ohledně definice pojmu veřejná služba, protože existují různé názory autorů. Tato rozmanitost názorů ztěžuje výběr jedné definice, která by byla považována za všeobecně platnou. Jedna z nejčastěji citovaných definic veřejné služby je ta, kterou uvádí Philip Kotler: *„Služba je jakákoliv činnost nebo výhoda, kterou jedna strana může nabídnout druhé straně. Svou podstatou je nehmotná a nevytváří žádné hmotné vlastnictví. Poskytování služby může, ale nemusí být spojeno s hmotným produktem.“*

Z výše zmíněné definice vyplývá, že veřejné služby zahrnují poskytování, regulaci a zabezpečení služeb nebo zdrojů ze strany státu nebo veřejných institucí, které jsou zaměřené na prospěch veřejnosti. Tyto služby jsou poskytovány na základě veřejného zájmu a jsou k dispozici všem občanům bez diskriminace jako sociální subjekt. Veřejné služby zahrnují například vzdělání, zdravotnictví, dopravu, bezpečnost, sociální služby, vodu, energii a komunikace. Cílem veřejných služeb je poskytovat rovné příležitosti pro všechny občany a podporovat rozvoj společnosti.⁵⁸

---

⁵⁷ *Veřejné služby: Studijní textová opora pro učitele odborných předmětů* [online]. 2019 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://dokumenty.osu.cz/pdf/materialy/verejne-sluzby.pdf>

⁵⁸ OCHRANA, František. *Veřejné služby – jejich poskytování, zadávání a hodnocení*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-31-6. 8 s.

3.2 VLASTNOSTI SLUŽEB

Služby se od hmotných produktů liší svými specifickými vlastnostmi. Tyto specifické vlastnosti jsou rozdílné u různých služeb. Pro úplné pochopení specifik služeb je důležité vymezit je všechny. Mezi nejvýznamnější vlastnosti služeb patří především: nehmotnost, zničitelnost, neoddělitelnost, různorodost, heterogenita, komplexnost, neopakovatelnost, kolektivnost a vlastnictví.⁵⁹

3.2.1 Nehmotnost

Jedna z vlastností služeb, která je pro ně specifická, je nehmotnost – tedy skutečnost, že se jedná o nemateriální produkt. Tato vlastnost znamená, že službu nelze hodnotit pomocí lidských smyslů, jako jsou chuť, čich, hmat nebo zrak. Před koupí si ji nelze prohlédnout a výjimečně se dá vyzkoušet. Během produkce služby nedochází k vytvoření hmotného produktu, ale pouze ke změně objektu nebo stavu. Výsledkem procesu produkce služby tedy není hmotný statek, ale spíše změna v objektu nebo stavu. Nehmotnost je nejcharakterističtější vlastností služeb a z ní se odvozují další vlastnosti.

3.2.2 Zničitelnost

Další specifickou vlastností služeb je jejich zničitelnost a neschopnost skladování. To znamená, že služby nelze skladovat, uchovávat, opětovně prodávat nebo vracet, jelikož jsou poskytovány pouze v konkrétním okamžiku a místě. Avšak, i když služby nelze skladovat ani vracet, neznamená to, že špatně poskytnutá služba nemůže být reklamována. V případě špatně poskytnuté služby je možné požadovat určitou kompenzaci, jako je například nabídka náhradní služby nebo sleva z ceny služby.

3.2.3 Neoddělitelnost

Jednou z dalších specifických vlastností služeb je jejich neoddělitelnost, což znamená, že proces produkce a spotřeba služeb je nerozdělitelný. Služby jsou neoddělitelné od poskytovatele, místa, kde jsou poskytovány (nelze je transportovat), a většinou jsou neoddělitelné i od spotřebitele. Spotřebitel musí být přítomen při poskytnutí služby, jako například v případě léčby lékařem, ale existují i situace, kdy to není nutné, například při zastupování advokátem. Služby jsou často

---

⁵⁹ HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. Str. 22

prodávány, poskytovány a současně spotřebovány, jako například MHD, dovolená nebo návštěva koncertu.⁶⁰

3.2.4 Heterogenita

Čtvrtou specifickou vlastností služeb je heterogenita, tedy variabilita, různorodost a individualita. Tato vlastnost souvisí s kvalitou poskytovaných služeb. Kvalita stejných služeb se může lišit, i když jsou poskytovány stejným poskytovatelem. Například přednášky učitele na vysoké škole se mohou lišit, i když učí stejnou látku. Heterogenita a nehmotnost služeb obvykle neumožňuje patentování služeb, což znamená, že vstup na trh je snadnější.

3.2.5 Komplexnost

Další specifickou vlastností služeb je jejich komplexnost. To znamená, že porozumění produktu a sortimentu v oblasti služeb je komplexní záležitostí. Služby jsou mnohodoménová kombinací různých vlastností a dojmů, které vyžadují specifikaci jak na straně poptávky, tak nabídky. Nabídka služeb se skládá z jednotlivých služeb, které lze rozdělit na základní (např. doprava letadlem) a doplňkové (např. občerstvení během letu).

3.2.6 Neopakovatelnost

Tato vlastnost je úzce spjata s heterogenitou služeb a často se s touto vlastností prolíná. Identická služba v podstatě nemůže být poskytnuta. Stejná služba je vždy poskytnuta jinak (např. školení na stejné téma se vždy liší, každá operace stejným lékařem je jedinečná, stejný koncert je vždy odlišný). Tuto vlastnost lze také charakterizovat jako jedinečnost a neopakovatelnost.

3.2.7 Kolektivnost

Některé služby se vyznačují vlastností kolektivnosti. Kromě služeb poskytovaných a směňovaných na trhu existují také služby, které jsou charakteristické pro smíšené kolektivní statky a čisté kolektivní statky. Příklady čistých kolektivních služeb zahrnují údržbu veřejné zeleně, místních komunikací, zimní úpravu cest atd. Smíšené kolektivní služby jsou například podpora státem financovaných neziskových organizací při poskytování služeb ohroženým dětem prostřednictvím dotací.

---

⁶⁰ HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. Str. 23

3.2.8 Vlastnictví

Poslední vymezenou specifickou vlastností služeb je vlastnictví. Službu není možné vlastnit, což vyplývá z její nehmotnosti a zničitelnosti. Při nákupu služby spotřebitel nezískává žádné vlastnické právo, ale pouze právo na její využití (např. MHD). U veřejných služeb jsou náklady na poskytování služby financovány z daní nebo pojištění, které jsou spotřebitelem hrazené.⁶¹

3.2.9 Charakteristika čistých veřejných služeb

Specifické vlastnosti služeb byly již popsány v předchozích odstavcích. Nicméně, je důležité zdůraznit, že existují dvě specifické vlastnosti, které jsou typické pro veřejné služby. Tyto vlastnosti jsou nevylučitelnost a nedělitelnost.

- **Nevylučitelnost** – znamená, že spotřebitel nemá možnost odmítnout službu poskytovanou veřejnou institucí, například policií nebo požární ochranou. Spotřebitel nemůže být vyloučen z využívání veřejných služeb, jako je například veřejné osvětlení. Dále není vhodné ho vyloučit z využívání jiných služeb, jako jsou základní vzdělávání nebo zdravotní péče.
- **Nedělitelnost** – služba se nedá rozdělit mezi jednotlivé spotřebitele, například veřejné osvětlení nebo veřejná doprava. Spotřeba jedním uživatelem nezmenší možnost spotřeby pro ostatní, příkladem může být veřejné osvětlení. Nicméně při zvyšující se spotřebě může dojít ke snížení kvality služby, jako například na přeplněných dálnicích, kde se používají regulační opatření, jako jsou dálniční známky.⁶²

3.3 KATEGORIZACE VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Veřejné služby lze rozdělit do různých kategorií, které odrážejí jejich rozvoj a postavení v rámci společenské dělby práce. Tyto kategorie jsou vytvořeny na základě různých kritérií, která se uplatňují v teorii služeb. Tyto kritéria mohou zahrnovat například povahu služby, jejího poskytovatele, způsob poskytování nebo cílovou skupinu spotřebitelů. Tyto kategorie služeb nám pomáhají lépe pochopit a popsat různé druhy služeb, které existují. Z hlediska všeobecné teorie

---

⁶¹ HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. Str. 25

⁶² *Veřejné služby: Distanční studijní text* [online]. 2020 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://is.slu.cz/el/opf/leto2021/EVSNPVSL/2707922/Verejne_sluzby_studijni_opora_2020_Gajdova_Duda_pfntrkgd.pdf?stahnout=1;dk=KWDw62yh

služeb jsou za základní hlediska pro klasifikaci služeb považovaná především tato kritéria:

- hledisko podmínek produkce služeb
- hledisko spotřebního určení služeb
- hledisko odvětvové příslušnosti služeb a hledisko institucionální formy služeb.

3.3.1 Služby dle podmínek jejich produkce

Za hlavní kritéria pro rozdělení služeb jsou považovány aspekty týkající se podmínek, ve kterých se služby vytvářejí a poskytují. To může zahrnovat faktory jako místo výroby, způsoby poskytování nebo druh služby. Služby jsou neustále potřebné pro uspokojování lidských potřeb a je důležité zajistit jejich reprodukci a schopnost uspokojit potřeby velkého počtu lidí. Proces spotřeby služeb rozvíjí lidi v oblasti vzdělání, kultury, etiky, estetiky, výchovy, sociálních, zdravotních, hygienických a ekonomických potřeb. Tyto služby jsou označovány jako nemateriální (nehmotné, osobní nebo duchovní) a většina z nich má veřejný charakter a patří do skupiny veřejných služeb. Služby, které nevytvářejí nové hmotné produkty, jsou označovány jako materiální služby a patří do kategorie veřejných služeb, stejně jako nemateriální služby. Jde o údržbu a obnovu aktiv tak, aby byly v budoucnu použitelné. Patří sem např. opravárenské služby v různých oblastech veřejného sektoru.

Jak již bylo zmíněno v kapitole o financování veřejných služeb, financování služeb a jejich dostupnost mohou být kritériem pro rozdělení služeb do různých kategorií. Například veřejné služby jsou financovány z veřejných zdrojů a jsou dostupné pro všechny, zatímco soukromé služby jsou financovány ze soukromých zdrojů a mohou být omezeny pouze pro určitou skupinu odběratelů. Na základě tohoto kritéria můžeme veřejné služby dělit na:

- **čisté kolektivní služby** – financování a dostupnost služeb se řeší prostřednictvím veřejných rozpočtů a politických rozhodnutí;
- **smíšené kolektivní služby** – služby jsou financovány z kombinace veřejných zdrojů a přímých platů spotřebitelů, produkce a spotřeba jsou řešeny na trhu, kde se uplatňují kombinace veřejných rozpočtů a individuálních potřeb spotřebitelů, a to v rámci rozpočtových omezení;

- **čisté soukromé služby** – jsou financovány z prostředků jednotlivců, rozhodnutí o jejich produkci a spotřebě leží v rukou spotřebitelů.

Klasifikace služeb podle kritérií, jako jsou podmínky produkce a financování, se používá pro sestavování statistických výkazů ESA (Evropský systém národních a regionálních účtů v EU), který zajišťuje soudržnost a mezinárodní srovnatelnost dat o službách. V rámci systému ESA jsou služby rozříděny do 12 kategorií, které zajišťují soudržnost a možnost mezinárodního srovnání statistických výkazů:

- výrobní služby;
- údržba a opravy;
- doprava;
- cestovní ruch;
- stavební práce;
- pojišťovací služby a penzijní financování;
- finanční služby;
- poplatky za využívání duševního vlastnictví;
- telekomunikační služby, služby v oblasti počítačů a informační služby;
- ostatní podnikatelské služby;
- ostatní, kulturní a rekreační služby a
- výrobky a služby vládních institucí.

ESA dělí služby na veřejné a soukromé a dále je rozděluje na tržní a netržní. Tržní služby jsou nabízeny na trhu za cenu odpovídající nabídce a poptávce, a jsou k dispozici komukoliv, kdo je ochoten zaplatit požadovanou cenu. Netržní služby jsou buď poskytovány zdarma nebo za cenu, která není určena nabídkou a poptávkou. Tyto služby jsou poskytovány na základě rozhodnutí veřejné správy a nejsou závislé na tržních podmínkách. Produkci těchto služeb zajišťují orgány veřejné správy nebo neziskové organizace a jsou určeny pro individuální nebo kolektivní uživatele. Do kolektivních služeb patří všeobecné veřejné služby, obrana, veřejný pořádek a bezpečnost, ekonomické záležitosti, ochrana životního prostředí, bydlení a veřejná infrastruktura.⁶³

---

⁶³ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. 39-42 s.

3.3.2 Služby dle jejich spotřebního určení

Členění služeb dle jejich spotřebního účelu je důležité pro pochopení, jakým způsobem jsou služby využívány a jakým způsobem ovlivňují kvalitu života spotřebitelů. Toto kritérium se týká jak reprodukčních aspektů služeb, tak i toho, jak jsou služby využívány k uspokojení různých potřeb. Rozdělení služeb na různé kategorie podle spotřebního účelu je možné provedením pomocí různých kritérií. Za základní jsou považovány kritérium intenzity uspokojování potřeb službami a kritérium uspokojování jednotlivých druhů potřeb. Tyto kritéria se mohou uplatňovat pomocí různých metod a faktorů, jako je sociální postavení spotřebitelů, geografické usídlení a další faktory ovlivňující nabídku a poptávku po službách. Podle tohoto lze služby dělit na služby uspokojující základní potřeby, služby uspokojující občasné potřeby a služby příležitostné.

Služby uspokojující základní potřebu jsou takové služby, které jsou nezbytné pro každodenní život a uspokojují základní potřeby člověka, jako jsou potřeby zdraví, vzdělání, osobní doprava, ubytování a stravování. Tyto služby jsou důležité pro zajištění kvality života a zachování zdraví a pohody jednotlivců. Mezi služby uspokojující základní potřeby patří například zdravotní služby, vzdělávací služby, dopravní služby, služby ubytování a stravování.

Druhým typem služeb jsou služby, které uspokojují občasné potřeby. Jedná se o služby, které nejsou nutné pro každodenní život, ale jsou využívány pouze příležitostně nebo v určitých situacích. Mezi ně patří například služby zdravotní péče, které nejsou nezbytné pro každodenní život, ale jsou využívány pouze v případě potřeby, nebo služby cestování, které jsou využívány pouze během cestování. Občasné potřeby mohou být také spojené s kulturním, sportovním nebo rekreačním vyžitím

Posledním typem služeb podle kritéria spotřebního určení jsou ty, které uspokojují příležitostné potřeby. Tyto služby nejsou nezbytností pro každodenní život, ale mohou přispět ke zlepšení kvality života a sloužit jako forma rozptýlení. Sem patří například cestování, kulturní a sportovní akce nebo služby spojené s volným časem. Tyto služby tedy nemají přímý vliv na životní úroveň obyvatelstva.

Toto dělení do tří kategorií je spíše určeno pro tvůrce nabídky služeb než pro statistické či srovnávací účely. V této problematice je mnohem důležitější druhé členění služeb, a to podle druhu potřeby, kterou služba uspokojuje. Mezi základní druhy potřeb je považovaná například potřeba výživy, potřeba oděvu, zdravotní a sociální péče a potřeba kvality života. Na základě těchto potřeb lze formulovat základní skupiny služeb, zejména⁶⁴:

- **Osobní služby** – Jedná se o služby osobní hygieny či zdravotnicko-technické služby. Osobní služby zahrnují služby, které jsou poskytovány jednotlivcům a rodinám, jako např. úklid domácnosti, praní prádla, hlídání dětí, osobní asistence, osobní péče o seniory a osoby se zdravotním postižením, kadeřnictví a kosmetické služby. Tyto služby se často poskytují na základě individuálních požadavků a potřeb klientů a mohou být poskytovány v různých formách, jako je například pravidelná péče nebo jednorázové služby.⁶⁵
- **Opravárenské služby** – Jedná se o služby zaměřené na opravu a údržbu majetku vlastněného občany. Opravárenské služby zahrnují opravu a údržbu různých druhů zařízení a spotřebičů, jako jsou například automobily, elektronika, nábytek a domácí spotřebiče. Tyto služby mohou být poskytovány buď v servisních střediscích nebo u zákazníka doma. Některé opravárenské služby mohou také nabízet poradenství a doporučení pro údržbu a preventivní opravy, aby se předešlo budoucím problémům. Opravárenské služby mohou být poskytovány jak soukromými podniky, tak veřejnými institucemi.⁶⁶
- **Služby spojené s bydlením a životním prostředím** – Do této kategorie patří například služby úklidu a údržby budov, služby údržby veřejného prostranství, služby ochrany životního prostředí, služby ochrany a údržby památek a historických budov a služby zabezpečení bezpečnosti v bytových

---

⁶⁴ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. Str. 45

⁶⁵ *Impact: Co jsou osobní služby a služby pro domácnost?* [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <http://impact-phs.eu/cz/do-i-want-to-assess-an-existing-phs-policy/part-1-what-are-phs/the-concept-of-phs/>

⁶⁶ *Vysoká škola PRIGO: Druhy bezplatných a placených služeb obchodu* [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://zaverky.estranky.cz/clanky/obchodni-provoz/bezplatne_a_placene_sluzby_v_obhode.html

komplexech. Tyto služby jsou nezbytné pro kvalitu života v městském prostředí a pro udržení hodnoty nemovitostí.

- **Dopravní služby** – Dopravní služby a služby spojů zahrnují veřejnou dopravu, taxislužby, přepravu zboží a lidí po silnicích, železnicích a letištích, přepravu lodí po vodních cestách a další možnosti přepravy. Tyto služby jsou nezbytné pro efektivní fungování společnosti, protože umožňují pohyb osob a zboží na velké vzdálenosti a napomáhají tak rozvoji ekonomiky a společnosti jako celku.⁶⁷
- **Zdravotnické služby a služby sociální péče** – Zdravotnické služby zahrnují poskytování zdravotní péče, jako jsou lékařské, zubní a zdravotnické služby. Tyto služby mohou být poskytovány v nemocnicích, lékařských ordinacích nebo v mobilních klinikách. Služby sociální péče zahrnují poskytování pomoci a podpory pro lidi, kteří potřebují pomoc s denními činnostmi nebo se sociálním začleněním. Tyto služby mohou být poskytovány v domovech pro seniory, denních stacionářích nebo v sociálních ústavech.
- **Vzdělávací služby** – Vzdelávací služby zahrnují nabídku vzdělávání a vzdělávacích programů v různých formách, jako jsou formální vzdělávání (školy, vysoké školy), neformální vzdělávání (kurzy, semináře, workshopy) a informální vzdělávání (samostudium, mentoring). Tyto služby se poskytují jak veřejnými institucemi, tak soukromými vzdělávacími institucemi. Cílem vzdělávacích služeb je poskytnout lidem znalosti, dovednosti a kompetence potřebné pro práci a život v moderní společnosti.⁶⁸
- **Služby v rámci vědy a výzkumu** – Služby v rámci vědy a výzkumu zahrnují služby poskytované vědeckými institucemi, jako jsou univerzity, výzkumné ústavy a laboratoře. Tyto služby zahrnují poskytování vědeckého vzdělání a výzkumných služeb, jako jsou výzkum a vývoj nových technologií, vědecký výzkum a analýza dat. Tyto služby pomáhají

---

⁶⁷ Vovcr.cz: *Charakteristika dopravních služeb v cestovním ruchu* [online]. 2023 [cit. 2023-01-26].

Dostupné z: <https://www.vovcr.cz/odz/ekon/417/page01.html>

⁶⁸ *Oficiální stránky města Nýřany: Co jsou sociální služby?* [online]. 2023 [cit. 2023-01-26].

Dostupné z: <https://www.nyřany.cz/mesto/socialni-sluzby/co-jsou-socialni-sluzby/>

podporovat rozvoj vědy a technologií a přispívají k rozvoji ekonomiky a společnosti jako celku.⁶⁹

- **Kulturní, sportovní a relaxační služby** – Kulturní služby zahrnují například divadelní, filmová a koncertní představení, výstavy a muzea. Pod sportovními službami si můžeme představit například provoz sportovních zařízení, trenérské a instruktorské služby a organizaci sportovních akcí. Relaxační služby představují například kosmetické a masážní služby, služby v saunách a bazénech. Tyto služby mají za cíl umožnit lidem trávit volný čas aktivně nebo relaxačně, zlepšit jejich fyzickou a duševní pohodu a rozvíjet jejich zájmy a koníčky.
- **Rekreační služby a služby cestovního ruchu** – Tyto služby zahrnují různé aktivity a služby, které slouží k odpočinku a zábavě, jako jsou například sportovní aktivity, turistika, cestování, ubytování, stravování a další služby spojené s cestováním a odpočinkem.⁷⁰

3.3.3 Služby dle organizačně-institucionálního hlediska

Služby lze dále dělit dle systemizačního klíče z organizačně-institucionálního hlediska na tři skupiny, a to na služby poskytované odvětvími rozvoje člověka, služby odvětví veřejné spotřeby státu a služby ostatních odvětví.

Služby poskytované odvětvími rozvoje člověka

Jedním způsobem, jak dělit veřejné služby, je podle odvětví, které se na jejich poskytování podílejí. Tyto služby mohou být poskytovány například vzdělávacími, zdravotnickými, sociálními, turistickými a kulturními odvětvími, která se zaměřují na rozvoj člověka a jeho kvalitu života a mají tedy přímý vliv na lidský potenciál. Rozdíl mezi poskytováním služby prostřednictvím tržních mechanismů a veřejným sektorem závisí na velikosti veřejného sektoru. Služby v této kategorii jsou dále rozděleny do pěti podkategorií, aby byla zajištěn větší přehlednost.

---

⁶⁹ Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Věda a výzkum* [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/veda-a-vyzkum-v-ramci-resortu-mpsv>

⁷⁰ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. 46 s.

První skupina služeb zahrnuje vzdělávání, výchovu, vědu a výzkum, které jsou poskytovány různými typy organizací, jako jsou školy, univerzity a vědecké instituce. Tyto organizace mohou být veřejné, soukromé nebo neziskové.

Do druhé skupiny těchto služeb patří zdravotní péče, a to zejména ambulantní péče, farmaceutická péče a péče ústavní. Ambulantní péče zahrnuje poskytování zdravotních služeb v ambulantním prostředí, jako jsou ordinace lékařů, kliniky, polikliniky a rychlé záchranné služby, které poskytují péči pacientům bez nutnosti hospitalizace. Tyto služby mohou být poskytovány v rámci veřejného i soukromého sektoru a mohou zahrnovat domácí péči. Farmaceutická péče zahrnuje poskytování léčiv a poradenství týkající se jejich užívání. Tuto službu poskytují lékárny, které jsou součástí veřejného i soukromého sektoru. Farmaceutická péče je důležitá součástí zdravotní péče, protože správné používání léků může zlepšit zdravotní stav pacientů a zabránit nežádoucím účinkům. Ústavní péče se poskytuje v ústavech, jako jsou nemocnice, domovy pro seniory, domovy pro děti nebo domovy pro osoby s mentálním nebo fyzickým postižením. Tato péče se poskytuje pacientům, kteří potřebují dlouhodobou nebo intenzivní péči a kteří si ji nemohou zajistit v domácím prostředí. Ústavní péče dále zahrnuje zdravotní péči, sociální služby, stravování, úklid a další nezbytné služby.

Třetí skupinou jsou služby sociální péče. Ty zahrnují poskytování pomoci a podpory osobám v sociální nouzi nebo s omezenou soběstačností. Tyto služby mohou zahrnovat pomoc s hledáním bydlení, péči o děti, pomoc s hledáním práce, finanční pomoc, pomoc s hledáním a využíváním veřejných služeb, podporu pro osoby s mentálním nebo fyzickým postižením nebo pomoc pro seniory.

Čtvrtá kategorie se zaměřuje na poskytování služeb, které zlepšují kvalitu života jednotlivců – poskytují možnosti naplnění potřeb v oblasti estetických aktivit, vzdělávání a výchovy, stabilizace a organizace, informace a komunikace, motivace a prevence, sociální a duchovní. Patří sem kulturní instituce, jako jsou hudební sály, divadla, galerie, muzea a knihovny.

Poslední, pátá skupina, obsahuje služby, které se týkají sportu a tělesné kultury, které umožňují jednotlivcům vyjádřit své fyzické aktivity pomocí specifických činností, přičemž přispívají k rozvoji lidského potenciálu. Tyto služby jsou poskytovány jak státem, tak neziskovými i soukromými organizacemi, stejně jako domácnostmi.⁷¹

---

⁷¹ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. 46-47 s.

Služby odvětví veřejné spotřeby státu

Jedná se o služby, které jsou poskytovány veřejnosti, aby uspokojily potřeby společnosti jako celku. Tyto služby jsou financovány ze státních rozpočtů a jsou nezbytné pro udržení institucionální stability společnosti. Tyto služby jsou poskytovány státem a množství jejich produkce je řízeno státem.

První skupinou těchto služeb jsou služby veřejné správy, které jsou poskytovány orgány státní a místní správy. Tyto služby zajišťují chod společnosti a poskytují jednotlivcům podporu při řešení administrativních a právních otázek. Tyto služby jsou nezbytné pro správné fungování uspořádané společnosti.

Druhou skupinu tvoří služby zabezpečení bezpečnosti a ochrany území a majetku, které jsou poskytovány státem prostřednictvím armády a Policie ČR. Tyto služby jsou zaměřené na zajištění bezpečnosti a obrany státu a ochranu majetku a zdraví občanů.

Poslední skupina služeb zahrnuje ty, které poskytují právní ochranu a spravedlnost ve společnosti. Tyto služby jsou poskytovány soudními orgány a státním zastupitelstvím, které mají výlučnou pravomoc v této oblasti, a jsou stanoveny Ústavou ČR. Tato skupina zahrnuje i služby vězeňství, které zajišťují výkon trestu odsouzených osob.⁷²

Služby ostatních odvětví veřejného sektoru

Do této skupiny služeb patří služby související s bydlením, údržbou veřejného prostoru a ochranou životního prostředí. Tyto služby poskytují jednotlivcům bydlení, které splňuje jejich potřeby pro regeneraci a reprodukci, ochrany majetku, soukromí a bezpečnosti. Místní veřejné služby zajišťují čistotu a úpravu veřejného prostranství, tvorbu a údržbu veřejné zeleně, zpracování komunálního odpadu nebo péči o veřejné osvětlení. Služby zaměřené na ochranu životního prostředí poskytují ochranu ovzduší, regulaci odpadového hospodářství.⁷³

3.4 ZABEZPEČOVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB

V souvislosti s moderními přístupy k řízení veřejného sektoru a poskytování veřejných služeb se v ekonomice veřejných služeb řeší řada otázek, které lze

---

⁷² STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. 47 s.

⁷³ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. 48 s.

rozdělit do následujících tří oblastí: zabezpečení veřejných služeb, financování veřejných služeb a produkování veřejných služeb.

Zabezpečení veřejných služeb je velmi širokým termínem, který se realizuje prostřednictvím několika procesů, jako je zajištění, organizace, regulace, částečné financování a kontrola celého systému, který je zodpovědný za výrobu dané veřejné služby. Veřejná autorita, tj. konkrétní organizační složka státu (např. kraje nebo obce) nebo právnická osoba, kterou stát zřídil, je zodpovědná za zabezpečení veřejné služby. Tento subjekt, označovaný jako zabezpečovatel, má přímou odpovědnost za vytvoření systému zabezpečení veřejné služby a zejména za splnění požadavků na optimalizaci rozsahu a kvality služby v souladu s veřejnou potřebou společnosti. Politická reprezentace nese odpovědnost za rozhodnutí týkající se financování a zdrojů pro veřejnou službu a zároveň i za volbu formy samotné produkce služby. Avšak rozsah veřejných služeb není zcela závislý pouze na rozhodnutí politické reprezentace, ale také na historickém vývoji, kulturních a společenských zvycích, úrovni rozvoje společnosti, dosaženém blahobytu, a především na samotných veřejných preferencích.

Zabezpečovatel veřejné služby má odpovědnost za financování této služby a musí tento problém řešit individuálně pro každý druh služby. Řešení není jednoduché a neexistuje univerzální zdroj financování či ověřený způsob financování. Teorie veřejných financí se zabývá tímto problémem a mnoho autorů, jako například Arrow, Buchanan, Musgrave, Rosen a další, navrhuje různé zdroje financování, které zahrnují: nadnárodní rozpočty (zejména rozpočet EU), státní rozpočet a rozpočtové fondy, mimorozpočtové fondy, rozpočty krajů a obcí, platby od spotřebitelů služeb, zdroje z podnikání nebo hospodářské činnosti, dary a další zdroje. Následující kapitola se bude věnovat více informacím ohledně financování veřejných služeb.⁷⁴

Třetí klíčovou otázkou je rozhodnutí o tom, kdo bude poskytovat danou veřejnou službu – tedy výběr vhodného poskytovatele (producenta). Poskytovatelem může být subjekt soukromého sektoru, který usiluje o zisk, stejně jako subjekty neziskového sektoru, včetně veřejného a soukromého sektoru, nebo dokonce i domácnosti. Moderní přístupy k ekonomice veřejných služeb

---

⁷⁴ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. Str. 62–64

opouští tradiční pojetí státu jako jediného producenta veřejných služeb a místo toho ho vidí jako tvůrce systému, ve kterém je produkce veřejných služeb svěřena různým producentům a financována z různých zdrojů.

Zajištění efektivního a společensky přijatelného systému veřejných služeb vyžaduje správné řešení otázek týkajících se zabezpečení, financování a produkce těchto služeb. Kombinace mechanismů přerozdělování úkolů mezi veřejný a soukromý sektor může vést ke vzniku unikátního "public-private mixu", jehož cílem je zvýšit alokační a technickou efektivitu při poskytování veřejných služeb. Rozhodnutí o tom, kdo bude zabezpečovatelem a producentem, by mělo být založeno na ekonomické analýze, která zohledňuje náklady na byrokracii v případě, že jsou obě role spojeny v jedné instituci, a transakční náklady v případě, že jsou odděleny.⁷⁵

3.5 FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Nové přístupy k financování veřejných služeb upřednostňují kombinaci veřejných a soukromých zdrojů, včetně uživatelských poplatků. Zapojení spotřebitele do financování veřejných služeb přináší vyšší racionálnost v jejich spotřebě a pomáhá definovat užitek, který získává. Spotřeba bez přímé finanční účasti vede k nadměrné spotřebě a neefektivnímu využití veřejných zdrojů. Spotřebitelé si bez finančního podnětu často neuvědomují, že i tento druh služeb je financován z veřejných rozpočtů, na které přispívají daně. Vedle toho existují další opatření, která pomáhají zvyšovat efektivitu poskytování veřejných služeb, jako je omezení centrální regulace cen, decentralizace pravomocí stanovovat poplatky a vhodné zpoplatnění služeb s ohledem na jejich charakter a ekonomické a sociální aspekty.⁷⁶

Veřejné služby jsou financovány nebo spolufinancovány z veřejných zdrojů, které jsou určeny na tento účel. Tyto zdroje pocházejí z daní a jiných veřejných zdrojů, jako jsou například poplatky za konkrétní veřejné služby. Financování veřejných služeb je úkolem rozpočtové soustavy, která rozděluje veřejné finance.

---

⁷⁵ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. Str. 62–64

⁷⁶ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. Str. 63

Rozpočtová soustava zahrnuje jak veřejné rozpočty, tak i mimorozpočtové fondy. Financování veřejných služeb zajišťuje státní rozpočet a veřejné finance, které jsou použity na platby za poskytnuté veřejné služby. Teorie veřejných výdajů se zabývá analýzou a plánováním veřejných financí a je součástí teorie veřejné správy.⁷⁷ Financování veřejných služeb se uskutečňuje tedy:

- ze státního rozpočtu
- z rozpočtu územních samosprávných celků (obce, kraje)
- z poplatků občanů
- z účelových fondů
- z rozpočtů neziskových organizací

Financování veřejných služeb lze také rozdělit na tři typy, a to veřejné financování, soukromé financování a kombinované financování. Veřejné financování zahrnuje použití pouze veřejných zdrojů, přičemž poskytovatelem může být i soukromá osoba, avšak bez jakéhokoliv finančního příspěví. Soukromé financování znamená, že náklady hradí soukromý subjekt. Smíšené financování zahrnuje financování ze strany veřejného sektoru (např. dotace) a současně hrazení nákladů soukromým poskytovatelům.⁷⁸

3.6 POSKYTOVATELÉ VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Druhá fáze reformy územní veřejné správy byla jedním z hlavních impulzů pro řešení dané problematiky. V rámci této reformy byly k 31. prosinci 2002 zrušeny okresní úřady a orgány státní správy se všeobecnou působností, a jejich kompetence byly převedeny na kraje a obce. V rámci přenosu působností byly také převedeny zřizovatelské funkce v oblasti veřejných služeb, například střední odborné školy, speciální základní školy, dětské domovy a zařízení sociální péče, do samostatné působnosti krajů. Zřizovatelské funkce mateřských a základních škol, školní družiny a nakládání s komunálními odpady byly převedeny

---

⁷⁷ STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s, 2017. ISBN 978-80-7552-726-4. Str. 141

⁷⁸ *Veřejné služby: Distanční studijní text* [online]. 2020 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://is.slu.cz/el/opf/leto2021/EVSNPVSL/2707922/Verejne_sluzby_studijni_opora_2020_Gajdova_Duda_pfnrkgd.pdf?stahnout=1;dk=KWDw62yh

do samostatné působnosti obcí. Tímto byla zajištěna garance pro zabezpečení většiny veřejných služeb územními samosprávami.⁷⁹

Veřejné statky jsou zajišťovány státem a územními samosprávami různými způsoby, jako například prostřednictvím veřejnoprávních neziskových organizací, které jsou zřizovány k tomuto účelu. Dalším způsobem je vypsání veřejné zakázky, kterou může získat soukromý sektor. Kromě toho existuje možnost společného partnerství veřejného a soukromého sektoru, například založením společných podniků. Tyto formy spolupráce jsou využívány zejména na úrovni územní samosprávy.⁸⁰

3.7 ADRESÁTI VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Uživateli veřejných služeb jsou občané a podniky, kteří využívají služby poskytované státem nebo územními samosprávami. Tyto služby mohou zahrnovat například zdravotní péči, vzdělání, dopravu, veřejné osvětlení, sociální péči, správu daní a další. K zajištění potřebných veřejných statků jsou využívány různé metody, například prostřednictvím veřejnoprávních neziskových organizací, které jsou zřizovány státem a územními samosprávami, nebo prostřednictvím veřejných zakázek u soukromého sektoru. Další metodou je spolupráce veřejného a soukromého sektoru, například prostřednictvím společných podniků na úrovni územní samosprávy.

Občan může být v různých rolích, například v roli spotřebitele nebo uživatele veřejných služeb, v roli plátce daní a poplatků, které financují veřejné služby, v roli účastníka rozhodování o veřejných službách prostřednictvím svých zástupců v orgánech územní samosprávy, v roli klienta nebo pacienta ve zdravotnictví a sociálních službách, v roli žadatele o sociální dávky a podporu, v roli účastníka veřejného projednávání a veřejného slyšení, v roli odběratele informací od veřejné správy nebo v roli stěžovatele na kvalitu veřejných služeb. Občané tedy vystupují k organizacím veřejného sektoru s různými potřebami

---

⁷⁹ Brůna, M., Bureš, P. & Fejtek, P. a. k., 2020. Ministerstvo vnitra ČR. [Online] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

⁸⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-70491.

a požadavky, jako jsou spotřebitelé, daňoví poplatníci nebo občané se specifickými potřebami.

Organizace veřejné správy mají povinnost plnit své povinnosti vyplývající z právních předpisů a poskytovat kvalitní veřejné služby. Zároveň se však musí pohybovat v rámci zákonných limitů, i když to může být v rozporu s očekáváními občanů. Veřejné služby jsou často poskytovány za nízké poplatky nebo zdarma, a proto organizace musí pracovat efektivně, hospodárně a účelně. Občané tedy očekávají kvalitní veřejné služby za co nejnižší cenu.⁸¹

---

⁸¹ Sborník příspěvků: XVII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách [online]. Hustopeče 2014 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/48596005/058_2014.pdf

4 SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o.

Jak je již zřejmé z názvu kapitoly, praktická část se bude zabývat společností, která veřejné služby přímo poskytuje, a to SLUŽBAMI MĚSTA JIHLAVY s.r.o. (dále jen „SMJ“).

Jedná se o společnost se sídlem v Jihlavě, která poskytuje širokou škálu služeb místním obyvatelům i firmám již od roku 1994. Mezi hlavní poskytované služby patří sběr a odvoz komunálního odpadu, údržba městské zeleně, čištění a údržba veřejných prostranství, úklid a údržba komunikací a dalších veřejných prostranství. SMJ také poskytuje pohřební služby a krematorium. Kromě provozování vodovodů a kanalizací zajišťují chod městských koupališť. Společnost je zodpovědná za zajištění kvalitních služeb pro místní obyvatele a je součástí městské infrastruktury. Jejím cílem je přispívat k vylepšení životního prostředí a poskytovat komplexní služby zákazníkům v souladu s nejnovějšími technologiemi a standardy. Firma se skládá ze šesti divizí, kdy má každá na starost určitou oblast veřejných služeb.^{82,83}

4.1 Poskytované služby

4.1.1 Divize I – správa a údržba komunikací a veřejného osvětlení

První divize se specializuje na správu a údržbu komunikací a veřejného osvětlení, přičemž hlavním zákazníkem je město Jihlava. Toto oddělení se zaměřuje na zajištění kvalitního a bezpečného provozu silnic a chodníků, a na udržování vhodných podmínek pro pohyb chodců a motoristů v městském prostředí. Dále tato divize zajišťuje, aby veřejné osvětlení bylo v dobrém technickém stavu a aby bylo veřejné osvětlení umístěno v optimálních lokalitách pro bezpečnost a pohodlí obyvatel.^{84,85}

V roce 2021 měla divize I na starosti mnoho různých úkolů, jako například zimní údržbu, udržování čistoty města, správu a opravy silnic, chodníků, veřejného

---

⁸² Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

⁸³ Služby města Jihlavy: Výroční zpráva 2021 [online]. In.: 2021 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=74462291&subjektId=706564&spis=703559>

⁸⁴ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

⁸⁵ Služby města Jihlavy: Výroční zpráva 2021 [online]. In.: 2021 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=74462291&subjektId=706564&spis=703559>

osvětlení a komunikací. Zlepšení hospodářských výsledků bylo zaznamenáno díky zvýšené pozornosti věnované zimní údržbě a mírným úpravám cen. Tato pozornost byla vyvolaná především díky počasí, neboť SMJ mohlo více pracovat.⁸⁶

4.1.2 Divize II – odpadové hospodářství

Druhá divize se specializuje na odpadové hospodářství a má jako nejvýznamnějšího zákazníka opět město Jihlavu a dalších 50 okolních obcí, které SMJ zajišťuje svozem odpadu. Kromě toho se divize zabývá také odpadem od více než 1 200 podnikatelských subjektů. Je důležité říct, že tato divize neřeší jen sběr odpadů, ale také provozuje sběrné dvory pro veřejnost, skládku a kompostárnu.⁸⁷

Odpadová divize v roce 2021 dosáhla meziročního růstu tržeb o 8 %, což bylo způsobeno vyšší produkcí odpadu a úpravou cen za jeho sběr a likvidaci. Významný růst tržeb byl také zaznamenán v prodeji separovaného odpadu (o 5 milionů korun). V oblasti nákladů byly nejvýraznějším nárůstem zasaženy osobní náklady, kde došlo k nárůstu o 2,7 milionů korun (tj. o 13 %). V souvislosti se změnou legislativy došlo k navýšení zákonné rezervy na rekultivaci skládky o 1,6 milionů korun. Pouze náklady na opravy a udržování zaznamenaly pokles (o 700 tisíc korun).

V roce 2021 bylo na skládce uloženo asi o 1 300 tun více odpadu než v předchozím roce, celkem tedy 33 900 tun. SMJ zajistily svoz odpadu z 54 obcí v okolí Jihlavy a aktivně se zapojovaly do ekologické výchovy a podílely se na organizaci Dne Země a dalších výchovných aktivit, i přesto, že byly omezeni z důvodů opatření kvůli koronaviru.⁸⁸

4.1.3 Divize III – provoz parkovišť, tržiště a správa budov

Tato divize je rozdělena na dvě části. První část slouží jako servisní oddělení a zahrnuje dílny, sklady a správu budov SMJ. Druhá polovina je komerční a zahrnuje provoz placených parkovišť v Jihlavě, tržiště na náměstí a nedávno zrušené veřejné WC, které se město rozhodlo dále neprovozovat.⁸⁹ Co se týká tržeb z parkovišť, tak ty v roce 2021 poklesly ze stejného důvodu, jako tržby v roce 2020,

---

⁸⁶ Rozbor hospodaření SMJ – za rok 2021

⁸⁷ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

⁸⁸ Rozbor hospodaření SMJ – za rok 2021

⁸⁹ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

a tímto důvodem byly protiepidemická opatření. Naproti tomu celkové náklady na provoz parkovišť vzrostly v důsledku zvýšení nájmu a nákladů na opravy, materiál a mzdy v dílnách.

Díky zprovoznění parkoviště u Domu kultury a odborů Jihlava v roce 2021 byl celkový počet parkovacích míst rozšířen o 61 míst, čímž se celkový počet parkovacích míst zvýšil na 390. Přestože tržby z parkovacích automatů meziročně vzrostly o 9 %, stále jsou o 1 milion Kč nižší než v roce 2019 před pandemií. Počet lidí, kteří používají bezhotovostní platbu za parkovné, se meziročně zvýšil o 30 %, přičemž 39,8 tisíc parkovacích lístků bylo zapláceno formou SMS a 35,7 tisíc parkovacích lístků bylo uhrazeno platební kartou. Kvůli vládním omezením v souvislosti s pandemií se tradiční vánoční trhy ani jiné akce nekonaly již podruhé. Provoz tržnice byl omezen na pouhých 10 prodejních stolů a byl zahájen až 12. dubna 2021. V důsledku těchto hygienických opatření provoz tržnice zůstal tradičně ztrátový.⁹⁰

4.1.4 Divize IV – provoz krematoria a pohřebních služeb

Tato divize existuje kvůli tomu, že SMJ provozuje krematorium a od 1. července 2023 bude provozovat i jihlavské hřbitovy, které do té doby provozovala Správa městských lesů s. r. o., což je sesterská organizace SMJ. Tento stav popisuje pan Eder jako netypickou situaci, kdy část pohřebnictví řešila jedna firma a část pohřebnictví druhá firma, proto dojde ke sloučení. Jak mi bylo ze strany pana jednatele společnosti zdůrazněno, tak se jedná čistě o komerční divizi, kdy si není jistý, zda to splňuje podmínky veřejné služby, neboť jde pouze o komerci. Jako veřejná služba by se to dalo možná chápat v otázce provozování a spravování hřbitovů.⁹¹

4.1.5 Divize V – provoz sportovních a relaxačních zařízení

SMJ vlastní a provozuje koupaliště Vodní ráj a mimo to provozuje řadu relaxačních či sportovních objektů, jako například letní kino, lehkooatletický areál na Stoupách nebo bazén Evžena Rošického.⁹²

Od začátku roku 2021 se do provozu zejména Vodního ráje a Bazénu Evžena Rošického negativně promítla pandemická situace a s tím spojené uzavření

---

⁹⁰ Rozbor hospodaření SMJ – za rok 2021

⁹¹ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

⁹² Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

provozu. Navíc došlo na Vodním ráji začátkem srpna k požáru saunového prostoru z důvodu technické závady na saunových kamnech. Během roku 2021 byly provedeny pouze nejnnutnější opravy, jako například oprava keramických bazénových van ve venkovní části.⁹³

4.1.6 Divize VI – provoz vodohospodářské infrastruktury města

Poslední divize byla založena teprve před dvěma lety, tj. 5. ledna 2021, kdy společnost SMJ začala provozovat vodovodní a kanalizační síť na celém území města Jihlavy, včetně úpraven vody v Kosově, ve Zborné a v Popicích a čistíren odpadních vod v Jihlavě, Herolticích, Henčově a Vysoké. Tato divize je rozdělena na tři střediska: středisko pro "Pitnou vodu" se 14 zaměstnanci, středisko pro "Odpadní vodu" s 22 zaměstnanci a "Vodohospodářské středisko" se 7 zaměstnanci.⁹⁴ Zde jsou zákazníci jak občané, tak i firmy, protože dodavatelem vody na území města může být pouze jedna firma, takže zde má SMJ monopolní postavení.

Největší tržby společnosti jdou právě z této divize. Pro orientaci, než SMJ začaly provozovat vodovody a kanalizace, tak jejich roční tržba byla kolem 180 mil. Kč. Nyní se jejich tržby pohybují okolo půl miliardy Kč. Což tedy znamená, že jedna jediná divize prakticky ztrojnásobila obrát firmy.⁹⁵

4.2 Analýza dat a interpretace dotazníkového šetření

Během rozhovoru s jednatelem společnosti panem Ederem jsem se dozvěděla, že je velmi složité hodnotit spokojenost občanů na jimi poskytované veřejné služby. Stížnosti ze strany občanů často přicházejí z pouhé neznalosti dané problematiky a z faktu, že občané nevidí to vše, co za poskytováním veřejných služeb je. Kolikrát si občané stěžují na věci, které ani samotná firma nedokáže ovlivnit, i když by sama chtěla. Tato tvrzení se dají asi nejlépe demonstrovat ze všech divizí a služeb, které SMJ poskytují na jedné konkrétní, a to na údržbě a správě komunikací (divize I).

Analýza spokojenosti občanů Jihlavy s údržbou a správou komunikací byla provedena prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazník obsahuje 12 otázek a byl zpracován ve webové aplikaci Survio. První 4 otázky se zaměřují na základní

---

⁹³ Rozbor hospodaření SMJ – za rok 2021

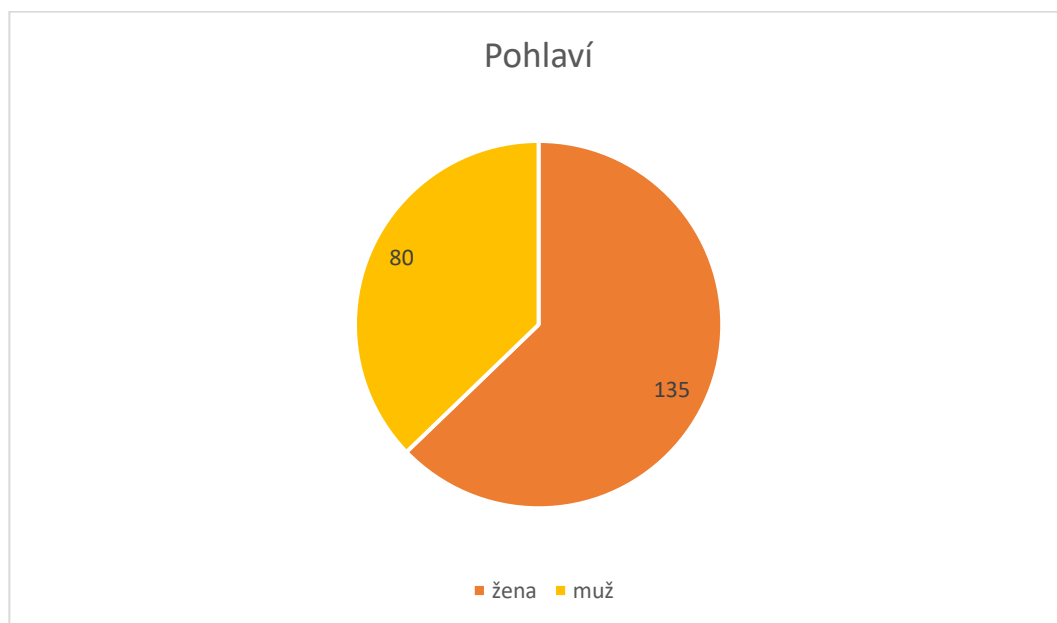
⁹⁴ Rozbor hospodaření SMJ – za rok 2021

⁹⁵ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

údaje o respondentech. Zbylé otázky směřují na zjištění informací o spokojenosti s údržbou a správou komunikací a také s čistotou v Jihlavě. Dotazník byl vypracován ve spolupráci s jednatelem společnosti Josefem Ederem, který ve společnosti pracuje 22 let a firmou si prošel od běžné referentské pozice přes vedoucího divize odpadů až po funkci jednatele, ve které je od roku 2018. Dotazník byl vyvěšen na facebookové stránce Jihlava – NAŠE MĚSTO, ve které se sdružují převážně obyvatelé Jihlavy a její celkový počet členů je 20 555. I přes vysoký počet členů skupiny dotazník vyplnilo pouze 215 respondentů.

Jak je možné vidět na grafu č. 1, tak respondenti byly převážně ženy, kdy z celkového počtu 215 respondentů bylo přesně 135 žen (63 %). Na základě tohoto zjištění by se dalo říct, že jsou ženy ochotnější vyplňovat dotazníky a účastnit se různých průzkumů. Nicméně mi není známo, jaký je přesný počet žen a mužů ve skupině, kde byl dotazník sdílený, a proto nemohu takový závěr vyvodit.

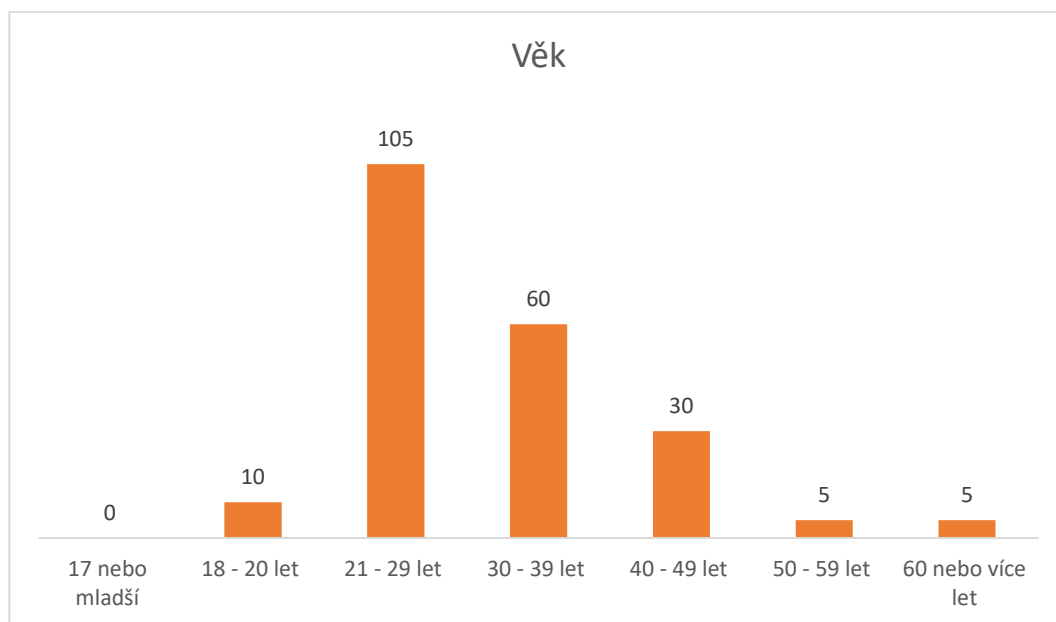
Graf 1: Skladba respondentů podle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Co se týká věkové skladby respondentů, tak je velmi různorodá. Respondenti měli na výběr ze 7 odpovědí viz graf č. 2. Nejvíce respondentů se zařadilo do věkové kategorie 21–29 let, a to přesně 105 respondentů (49 %). Jako druhá nejpočetnější věková skupina je 30–39 let s počtem 60 respondentů (28 %). Z výsledku je zřejmé, že žádný z respondentů není mladší 17 let.

Graf 2: Skladba respondentů podle věku

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Na základě dat z dotazníku bylo zjištěno, že 72 % respondentů má dokončené středoškolské vzdělání. Vysokoškolské vzdělání má z celkového počtu 37 respondentů a z toho má převážná většina titul z bakalářského studia. Jak lze vidět na grafu č. 3, tak své zastoupení našly i kategorie bez vzdělání či se základním vzděláním. Tyto data ukazují, že okruh respondentů byl velmi různorodý i co se týká vzdělání.

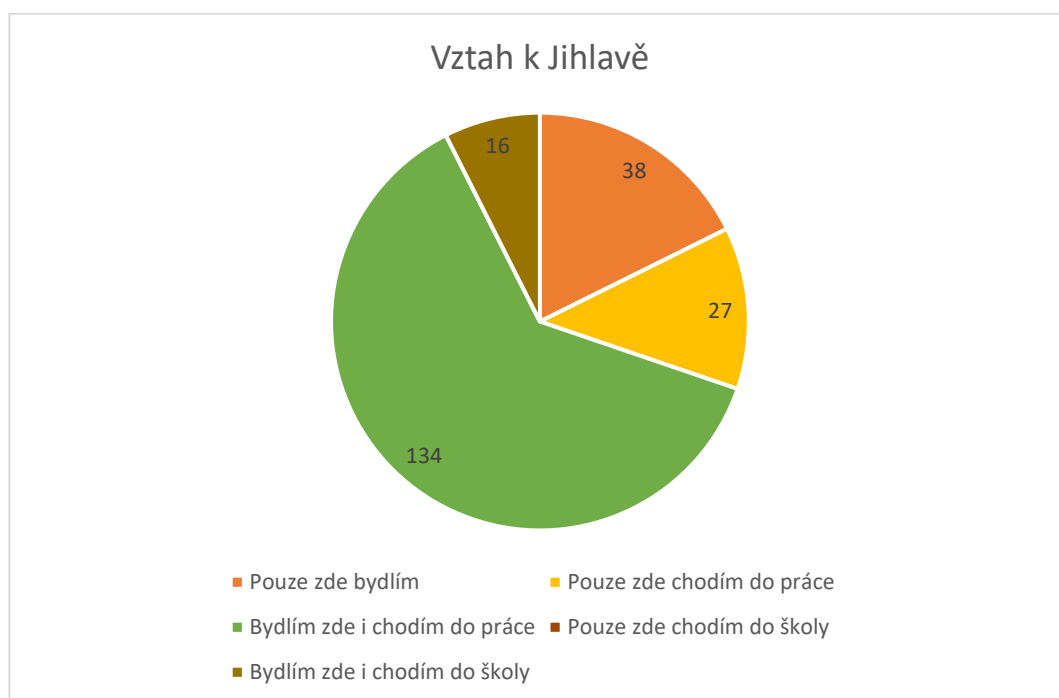
Graf 3: Skladba respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Další otázka v dotazníku směřovala na to, jaký respondentí mají vztah k Jihlavě. Na grafu č. 4 lze vidět, že převážná většina respondentů, konkrétně 134 (62 %) v Jihlavě bydlí a zároveň zde i pracují. Tento výsledek považuji za velmi přínosný, neboť mi to dává lepší pohled na problematiku, kterou se praktická část zabývá, z pohledu lidí, kteří jsou v Jihlavě pořád a tráví v ní i svůj volný čas, během kterého si více všímají čistoty v Jihlavě a více vnímají práci SMJ. Nikdo z respondentů k Jihlavě nemá takový vztah, že by do ní dojížděli pouze do školy. Za prací do Jihlavy dojíždí 27 respondentů (13 %) a o něco větší skupina respondentů v Jihlavě pouze bydlí (18 %).

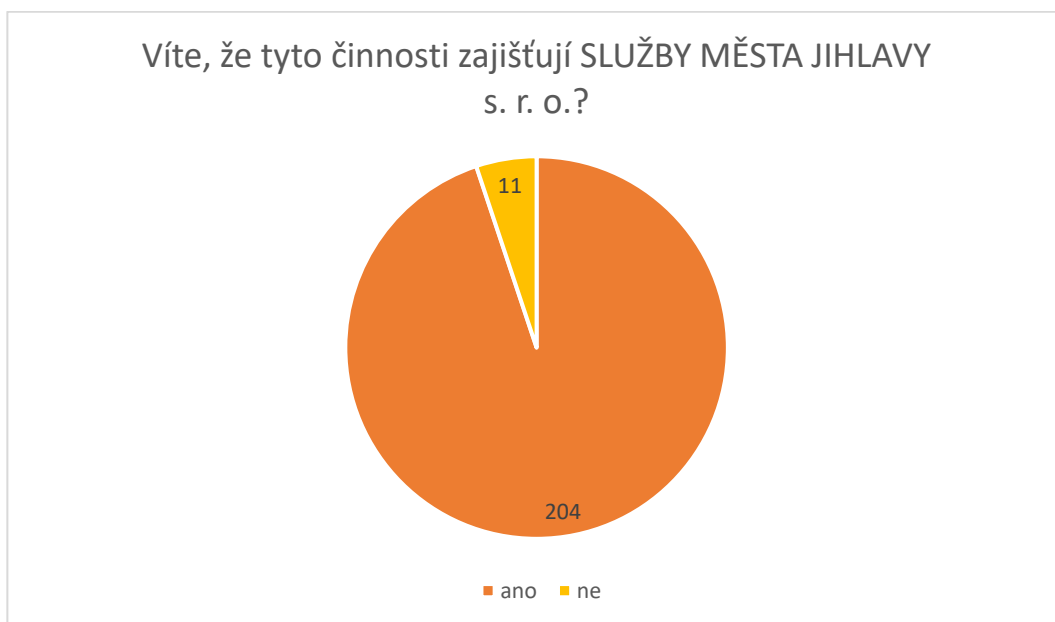
Graf 4: Vztah respondentů k Jihlavě

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Po zjištění základních informací o respondentech přišly na řadu otázky, které měly za cíl zjistit povědomí respondentů o činnosti SMJ a spokojenost s údržbou a správou komunikací. Z výsledků, které jsou vidět na grafu č. 5 je zřejmé, že takřka všichni vědí, že tyto služby zajišťuje firma SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s. r. o, a to přesně 204 respondentů (95 %). Tento výsledek pro mě není překvapující, neboť SMJ se z mého pohledu, coby člověka žijící v Jihlavě, dostává do povědomí občanů velmi dobře. Tím, že se nezabývá pouze správou a údržbou komunikací, ale provozuje například řadu sportovišť, kam chodí plno návštěvníků. Proto není těžké spojit si SMJ se zajišťováním veřejných služeb v Jihlavě.

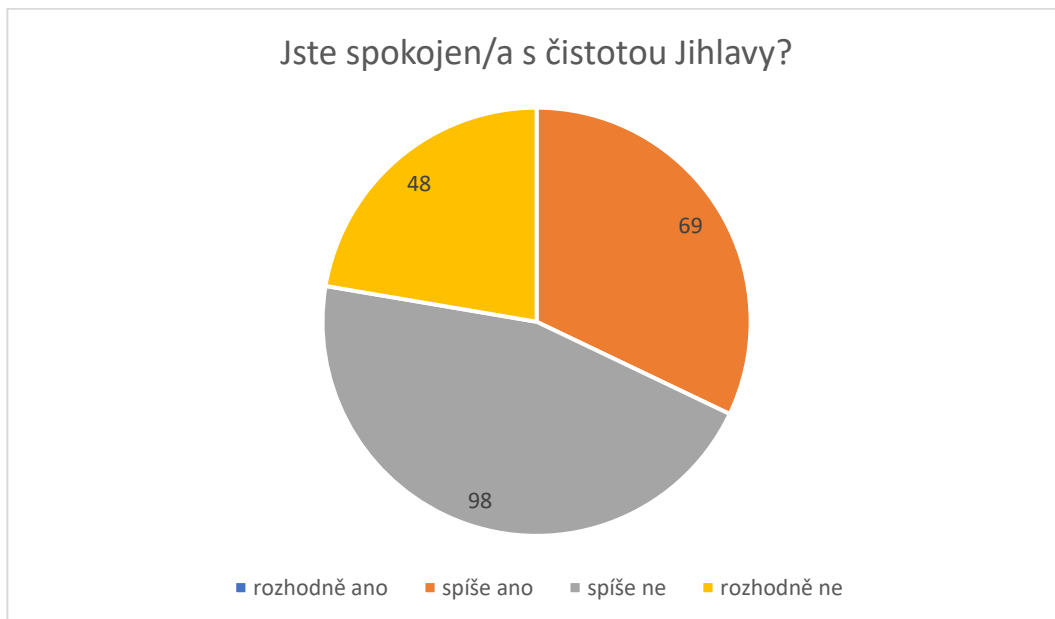
Graf 5: Povědomí respondentů o činnostech SMJ

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

V dalších dvou otázkách dotazníku se ptalo na spokojenost respondentů s čistotou města Jihlava. V první otázce měli respondenti označit, jak jsou s čistotou spokojeni, a v druhé otázce měli svou odpověď vysvětlit. Překvapivě nebyly odpovědi respondentů jednotné, což mě i pana Edera zaskočilo vzhledem k nedávnému stavu chodníků a celkové situaci s čistotou po zimě. Jak lze vidět na grafu č. 6, tak rozhodně nikdo není spokojený s čistotou. Nicméně dotazníkového šetření se zúčastnili i ti respondenti, kteří s čistotou v Jihlavě jsou spíše spokojeni než nespokojeni, a to přesně 69 respondentů (32 %). Skoro polovina respondentů (46 %) jsou spíše nespokojeni s čistotou Jihlavy a třetina (22 %) respondentů rozhodně není s čistotou spokojená.

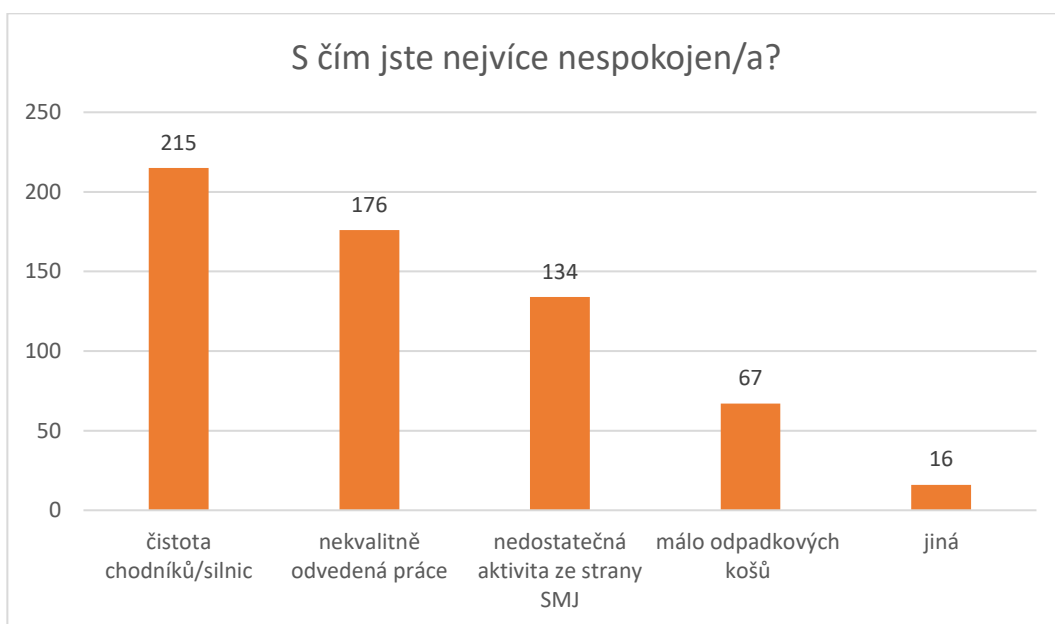
Graf 6: Spokojenost respondentů s čistotou Jihlavy

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Respondenti, kteří vyjádřili spíše nebo rozhodně nespokojenost, byli povinni vyplnit navazující otázku a vysvětlit svou odpověď. Mohli vybrat více odpovědí z předem určených možností, jak je vidět na grafu č. 7, ale také měli možnost uvést vlastní odpověď. Tyto předem určené možnosti odpovědí byly vytvořeny na základě nejčastějších připomínek občanů vůči SMJ.

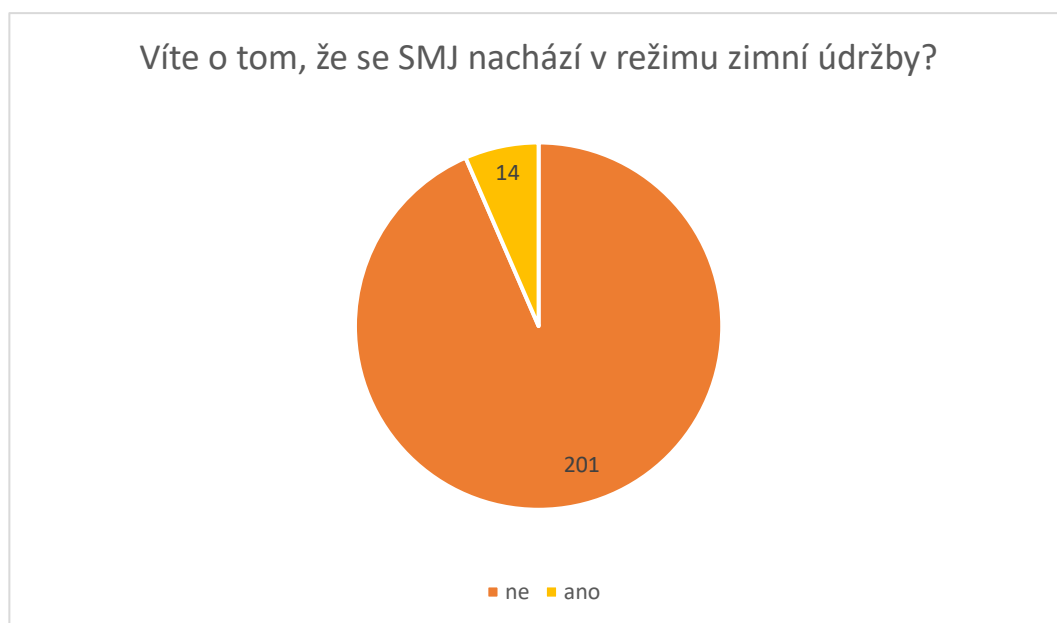
Graf 7: Důvod nespokojenosti respondentů s čistotou

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Na základě výsledků je zřejmé, že důvodem nespokojenosti respondentů s čistotou Jihlavy je především stav chodníků a silnic. Jako druhý nejčastější důvod je dle respondentů nekvalitně odvedená práce zaměstnanců SMJ. V tomto případě to je velmi těžké hodnotit, zda se jedná o relativní důvod. Neboť na základě rozhovoru s panem Ederem mi bylo řečeno, že kolikrát pracovník SMJ odvede svou práci kvalitně (např. vysávání chodníků), ale po půl hodině je tam nečistota znovu a automaticky se to bere jako nekvalitně odvedená práce ze strany SMJ. Dále respondenti uváděli jako důvod své nespokojenosti málo odpadkových košů. Jako jiné možnosti zmiňovali respondenti převážně nehezky vypadající lavičky na náměstí, špinavé odpadkové koše nebo nedostatek zeleně na náměstí. Jedna odpověď respondenta byla úsměvná, kdy uvedl, že je s čistotou v Jihlavě nespokojený, protože nákupní středisko uprostřed náměstí zohyzďuje celkový dojem Masarykova náměstí. Domnívám se, že v této odpovědi se reflektuje dlouho diskutovaný problém ohledně této budovy, kdy s ní řada občanů nesouhlasí. Třetím nejvíce zmiňovaným důvodem nespokojenosti byla nedostatečná aktivita ze strany SMJ. V této otázce jde asi nejlépe vidět střet pohledů ze strany firmy a ze strany občanů.

Graf 8: Povědomí respondentů o plánu zimní údržby

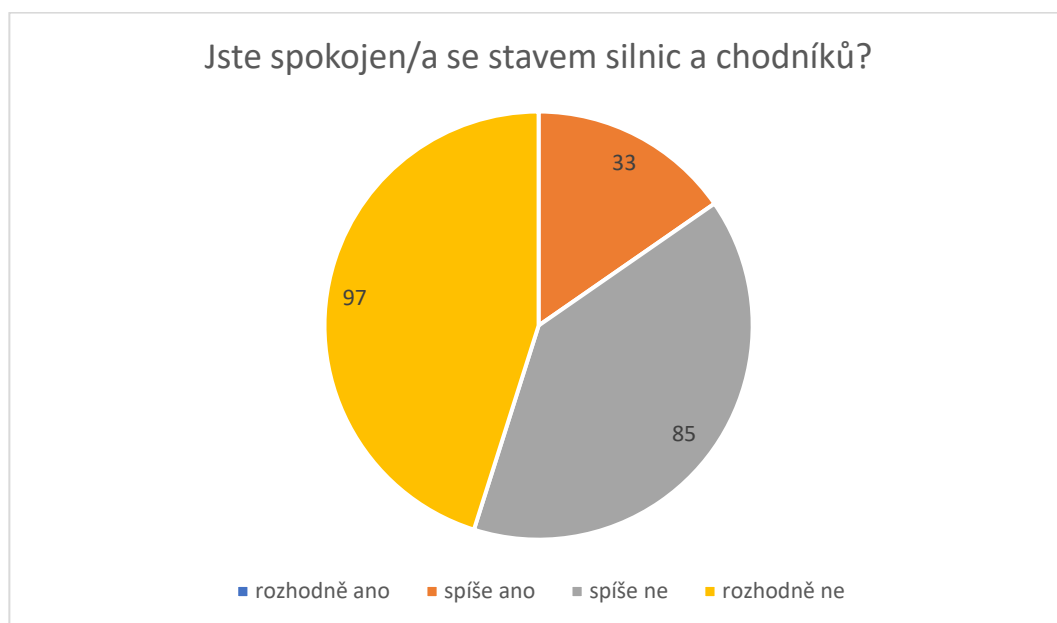

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Respondenti, kteří zvolili nedostatečnou aktivitu jako důvodem své nespokojenosti s čistotou v Jihlavě se vlastně ani nemýlí. Neboť se SMJ momentálně nachází v plánu zimní údržby, který platí až do 31. 3. 2023. Tento plán

si objednalo město Jihlava a stanovuje pracovní náplň pro SMJ na zimní měsíce. Podle tohoto režimu má firma například povinnost odhrnovat nebo prosypávat chodníky a zajistit jejich schůdnost. V případě, kdy není sníh a tyto práce nejsou potřeba, tak firma nemůže zničehonic začít zametat a umývat chodníky nebo silnice, neboť si to nikdo neobjednal a není za takovou práci placená.⁹⁶ Další otázka v dotazníku směřovala právě na povědomí respondentů o tomto plánu zimní údržby, kdy se potvrzuje to, že časté stížnosti přicházejí ze strany občanů na základě pouhé nevědomosti. Jak lze vidět na grafu č. 8, tak 201 respondentů (93 %) nevědělo, že se SMJ momentálně nachází v plánu zimní údržby, a proto mohou mít mylný pocit, že SMJ nedělá to, co by měla.

Graf 9: Spokojenost respondentů se stavem silnic a chodníků

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

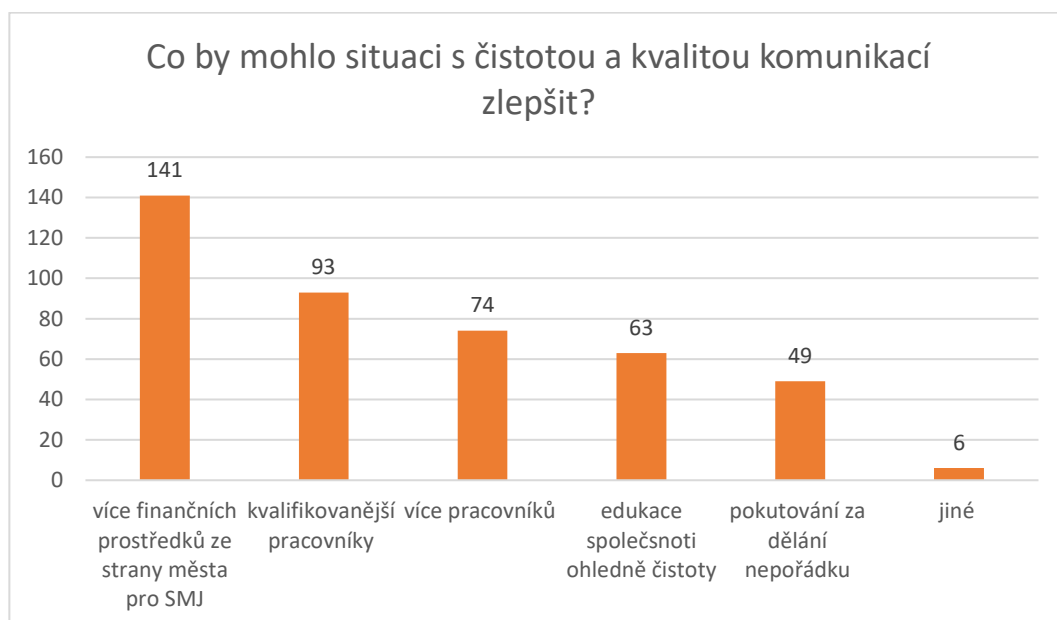
V dotazníku se nachází poslední dvojice otázek zaměřených na spokojenost respondentů se stavem silnic a chodníků v Jihlavě. Oproti otázce týkající se čistoty, zaznamenala tato dvojice otázek výrazně vyšší míru nespokojenosti ze strany respondentů. Podle grafu č. 9 lze vidět, že méně než třetina respondentů (konkrétně 33 %) je se stavem silnic a chodníků spíše spokojena. Na druhé straně 97 respondentů (což představuje 45 %) a 85 respondentů (40 %) se spíše nebo zcela nespokojili. Hlavní příčinou jejich nespokojenosti jsou díry na silnicích a s tím související časté práce, které omezují dopravu.

⁹⁶ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

Během rozhovoru jsme s panem Ederem řešili téma častých prací na silnicích, které se ukázaly jako hlavní důvod nespokojenosti občanů, jak mi bylo předem sděleno. Toto tvrzení bylo potvrzeno výsledky dotazníku. Ačkoliv by se mohlo zdát, že hlavní příčinou jsou zimní podmínky a nízké teploty způsobující vznik děr v silnicích, pan Eder upozornil, že nejde o samotné počasí, ale spíše o způsob, jakým jsou díry v silnicích opravovány během zimního období. V zimě totiž nefungují obalovny, které vyrábí teplý asfalt, a tak jsou díry opravovány tzv. studenou směsí, která se však v momentě, kdy voda znovu zamrzne a zvětší svůj objem, nevydří a díra se znovu objeví. Tento problém způsobuje nekvalitní dojem a občané mají pocit, že práce byla špatně provedena. Bohužel SMJ nemá na výběr a musí tuto metodu používat.⁹⁷

Graf 10: Co by situaci s čistotou a kvalitou komunikací podle respondentů mohlo zlepšit

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Poslední otázka v dotazníku se týkala toho, jak by se dalo situaci s čistotou a kvalitou komunikací v Jihlavě zlepšit. Většina respondentů odpověděla, že by bylo potřeba poskytnout více finančních prostředků společnosti SMJ ze strany města. Je pozitivní, že si respondenti uvědomují význam financí v této oblasti, nicméně město v současnosti většinu svých finančních prostředků věnuje větším projektům, jako je výstavba horácké multifunkční arény nebo dopravní terminál, a oblast veřejných služeb je tudíž podfinancovaná. Respondenti také navrhovali,

⁹⁷ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

aby společnost SMJ zaměstnávala více a kvalifikovanějších zaměstnanců. To však není jednoduché řešení, protože společnost je podfinancovaná a platí svým zaměstnancům minimální mzdu. Navíc tito zaměstnanci často trpí exekucemi a nemohou být motivováni penězi. Pokud by společnost SMJ zvýšila platy nebo vyplatila mimořádnou odměnu, exekuce by jim to sebrala. Situace je zde ovlivněna rozdílným pohledem občanů a firmy na kvalitu pracovníků a podfinancování společnosti neumožňuje najímat kvalifikovanější zaměstnance.⁹⁸ Dále respondenti uvedli jako způsob řešení edukaci společnosti ohledně čistoty a pokutování za dělání nepořádku. Jako jiné zmiňovali především větší spolupráci s obyvateli a organizacemi ve smyslu aktivnějšího zapojení do procesu udržování a čištění veřejných prostranství. Jeden z respondentů uvedl například větší investice do technologií, kdy by podle něj modernější technologie mohly zefektivnit a zkvalitnit tyto činnosti.

---

⁹⁸ Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

ZÁVĚR

Jedním z cílů této diplomové práce bylo objasnit pojmy veřejný sektor a veřejné služby se zaměřením na jejich význam ve společnosti. Tento cíl mi pomohla naplnit řada odborných knih a článků

První kapitola se zabývá veřejným sektorem, který je nedílnou součástí každého národního hospodářství a má v něm své nezastupitelné místo. Jeho hlavní funkcí je zajišťování veřejných statků, řešení důsledků tržního selhání a ochrana občanů. Celkově lze říci, že veřejný sektor je důležitou složkou každého moderního státu a jeho úloha se v průběhu času stále více zvyšuje. V této části práce byla věnována podkapitola veřejným financím a rozpočtové soustavě, neboť se jedná o klíčové pojmy pro fungování veřejného sektoru. Je důležité, aby veřejné finance byly řízeny efektivně a transparentně, a aby rozpočtová soustava byla spravována tak, aby plnila své úkoly co nejefektivněji. To přispívá k dobrému hospodaření veřejného sektoru a k ekonomickému růstu země.

Jak vyplývá z první kapitoly, tak veřejný sektor musí fungovat vedle soukromého sektoru. Proto je druhá kapitola diplomové práce věnovaná tomuto partnerství. Public Private Partnership (PPP) přináší mnoho výhod, jak pro veřejný, tak i pro soukromý sektor. Je důležité mít na paměti, že spolupráce není jednoduchý proces a vyžaduje správné nastavení smluvních podmínek a dohod mezi partnery. Nicméně, pokud je spolupráce řádně zvládnuta, může vést k pozitivním výsledkům pro oba sektory. Proto se spolupráce veřejného a soukromého sektoru stává stále důležitější, nejen v oblasti dopravní infrastruktury, ale i v dalších oblastech, jako jsou například zdravotnictví, školství a kultura.

Poslední kapitola teoretické části se věnuje veřejným službám. Tato kapitola se zaměřila na vymezení pojmu veřejné služby a vlastnosti služeb. Vymezení pojmu ukázalo, že veřejné služby jsou poskytovány státem nebo veřejnými institucemi na základě veřejného zájmu a jsou k dispozici všem občanům bez diskriminace. Mezi vlastnosti služeb patří nehmotnost, zničitelnost, neoddělitelnost, různorodost, heterogenita, komplexnost, neopakovatelnost, kolektivnost a vlastnictví. Tyto vlastnosti mají významné dopady na poskytování a řízení veřejných služeb.

Druhým cílem mé diplomové práce bylo zkoumat konkrétní veřejnou službu z hlediska občanů i firmy, která ji poskytuje, a následně tyto perspektivy srovnat.

Nejprve jsem představila společnost, která poskytuje veřejné služby v Jihlavě, a to SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o. Rozhovor s jednatelem této společnosti mi poskytl možnost vidět poskytování veřejné služby z pohledu firmy, konkrétně se jednalo o správu a údržbu komunikací, což je oblast, kde dochází k největšímu střetu mezi firmou a občany. Tento rozhovor splnil jednu část praktické části mé práce, a to získání pohledu firmy. Následně jsem provedla dotazníkové šetření mezi občany, které přineslo názory a připomínky ze strany občanů. Díky těmto materiálům a informacím jsem mohla splnit druhý cíl práce. Zjistila jsem, že pohledy občanů a firmy jsou naprosto odlišné. Výsledky z dotazníků potvrdily slova jednatele společnosti, který tvrdil, že většina nespokojenosti pramení z neznalosti a toho, že občané nevidí do problematiky poskytování služeb a na základě toho jsou často nespokojení s činností společnosti.

Má práce dospěla k závěru, který by mohl sloužit jako impulz pro budoucí změny. Konkrétně se jedná o podporu aktivního zapojení občanů do činností veřejných služeb, které organizace provádí, a zlepšení komunikace s nimi. Cílem je umožnit občanům nahlédnout do problémů, se kterými se společnost potýká, a ukázat jim, že někdy je jejich nespokojenost neopodstatněná.

RESUMÉ

Cílem práce bylo objasnit pojmy veřejný sektor a veřejné služby a přiblížit pohled firmy a pohled občanů na konkrétní poskytování veřejné služby. Práce se tedy zabývá charakteristikou veřejného sektoru, jeho funkcemi, strukturou a způsobem financování. Dále se práce věnuje partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem. Obzvláště vyzdvihuje výhody, které pro ně ze spolupráce vyplývají. Následující kapitola pojednává o veřejných službách. Je zde vymezen samotný pojem a vlastnosti služeb. V kapitole je uvedena i jejich kategorizace a jsou zde upřesněni poskytovatelé a adresáti veřejných služeb. Po teoretické části práce přichází na řadu praktická část, která byla řešena kvantitativně v podobě dotazníků a kvalitativně v podobě rozhovoru s jednatelem společnosti, která zajišťuje veřejné služby v Jihlavě.

The aim of the thesis was to clarify the concepts of public sector and public services and to bring the view of the company and the view of the citizens to the specific provision of public services. Thus, the thesis deals with the characteristics of the public sector, its functions, structure and method of financing. The thesis also looks at the partnership between the private and public sectors. In particular, it highlights the benefits that accrue to them from cooperation. The following chapter deals with public services. The concept and characteristics of services are defined. The chapter also categorises them and specifies the providers and recipients of public services. After the theoretical part of the thesis comes the practical part, which was addressed quantitatively in the form of questionnaires and qualitatively in the form of an interview with the managing director of a company that provides public services in Jihlava.

SEZNAM ZDROJŮ

Odborná literatura

BAILEY, Stephen J. *Veřejný sektor: Teorie, politika a praxe*. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2004. ISBN 80-86432-61-0.

DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-075-1.

HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru: vybrané kapitoly*. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2. -

HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. et. al. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0

LOUDA, Tomáš a Jiří GROSPÍČ et al. *Partnerství veřejného a soukromého sektoru: Právní a ekonomické aspekty*. Praha – Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-255-4.

NAHODIL, František et. al. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. 2014. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4.

OCHRANA, F. a kol. *Fenomén Public-private Partnerships a poskytování veřejných služeb*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1259-4.

OCHRANA, František. *Veřejné služby – jejich poskytování, zadávání a hodnocení*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-31-6.

OCHRANA, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. 2001. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-018-X.

OPLETALOVÁ, Alena a Ivo SVOBODA. *Veřejná správa a finance: vybrané kapitoly*. Ostrava: Key Publishing, 2007. Právo. ISBN 9788087071335.

OSTŘÍŽEK, Jan. *Public private partnership příležitost a výzva*. Praha: C.H. Beck, 2007.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-7357-936-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-70491.

PROKOP, Viktor a Jan STEJSKAL. *Role veřejného a soukromého sektoru v inovačním prostředí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-131-8.

ŘEZUCHOVÁ, Markéta. *Fenomén Public-private Partnerships a poskytování veřejných služeb*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5409-7.

STEJSKAL, J. a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-726-4.

STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada Publishing, spol., 1997. ISBN 80-7169-454-1.

STRECKOVÁ, Yvonne. *Teorie veřejného sektoru: Učební text*. 1998. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-1737-6.

Legislativní dokumenty

Zákon č. 2/1969 Sb., o působnosti ústředních orgánů státní správy

Zákon č. 57/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2022

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů.

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi

Internetové zdroje

Brůna, M., Bureš, P. & Fejtek, P. a. k., 2020. Ministerstvo vnitra ČR. [Online] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

ČSÚ: *Stát investoval do výzkumu a vývoje v posledních deseti letech 300 mld. Kč* [online]. 2021 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/stat-investoval-do-vyzkumu-a-vyvoje-v-poslednich-deseti-letech-300-mld-kc>

ČSÚ: *Školy a školská zařízení – školní rok 2020/2021* [online]. 2021 [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-tjp3wpnyep>

ČSÚ: *Výsledky zdravotnických účtů ČR - 2017–2020* [online]. 2022 [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-zdravotnickych-uctu-cr-2017-2020>

Ekonomie: Veřejné finance a měnová politika a jejich vliv na financování sportu, cíle měnové politiky a vztah měnové a rozpočtové politiky [online]. 2021 [cit. 2022-10-19]. Dostupné z: <https://publi.cz/books/162/06.html>

HEJDUKOVÁ, Pavlína a Jan POKORNÝ. *Veřejný sektor pro ekonomické a regionální geografie: Studijní opora* [online]. 2020 [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/42434/1/Ve%C5%99ejn%C3%BD%20sektor_skripta_Hejdukov%C3%A1%2C%20Pokorn%C3%BD_final.pdf

Impact: Co jsou osobní služby a služby pro domácnost? [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <http://impact-phs.eu/cz/do-i-want-to-assess-an-existing-phs-policy/part-1-what-are-phs/the-concept-of-phs/>

Ministerstvo financí České republiky: *Politika vlády České republiky v oblasti Partnerství veřejného a soukromého sektoru* [online]. 2004 [cit. 2022-11-29]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/zakladni-informace>

Ministerstvo financí České republiky: Politika vlády České republiky v oblasti Partnerství veřejného a soukromého sektoru [online]. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/zakladni-informace>

Ministerstvo kultury: peněžní prostředky vyplácené církvím a náboženským společnostem dle zákona č. 428/2012 Sb. [online]. 2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/penezni-prostredky-vyplacene-cirkvim-a-nabozenskym-spolecnostem-dle-zakona-c-428-2012-sb-1246.html>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: Věda a výzkum [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/veda-a-vyzkum-v-ramci-resortu-mpsv>

Oficiální stránky města Nýřany: Co jsou sociální služby? [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.nyřany.cz/mesto/socialni-sluzby/co-jsou-socialni-sluzby/>

Sborník příspěvků: XVII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách [online]. Hustopeče 2014 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/48596005/0582014.pdf>

Služby města Jihlavy: Výroční zpráva 2021 [online]. In: 2021 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=74462291&subjektId=706564&spis=703559>

Veřejné služby: Distanční studijní text [online]. 2020 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://is.slu.cz/el/opf/leto2021/EVSNPVSL/2707922/Verejne_sluzby_studijni_opora_2020_Gajdova_Duda_pfntrkgd.pdf?stahnout=1;dk=KWDw62yh

Veřejné služby: Studijní textová opora pro učitele odborných předmětů [online]. 2019 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://dokumenty.osu.cz/pdf/materialy/verejne-sluzby.pdf>

Vovcr.cz: Charakteristika dopravních služeb v cestovním ruchu [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.vovcr.cz/odz/ekon/417/page01.html>

Vysoká škola PRIGO: Druhy bezplatných a placených služeb obchodu [online]. 2023 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://zaverky.estranky.cz/clanky/obchodni-provoz/bezplatne_a_placene_sluzby_v_obhode.html

VESTFÁLOVÁ, Nikola. Veřejné služby a veřejný sektor [online]. Plzeň, 2020 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/cbtoe9/>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Tomáš Louda, CSc.

UHK: Externality [online]. 2021 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/files/miek1/texty/14_Externality

ČSSZ: Statistické ročenky [online]. 2021 [cit. 2022-11-03]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/statisticke-rocenky>

Public Private Partnerships [online]. 2013 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/econ/jaro2013/MPV_VZVP/um/33148301/studijni_text_PPP.pdf

Ostatní zdroje

Rozhovor s Josefem Ederem: jednatel společnosti, Jihlava, 16. 2. 2023

Rozbor hospodaření SMJ – za rok 2021

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázky

Obrázek 1: Smíšená ekonomika	12
Obrázek 2: Rozpočtová soustava ČR	18
Obrázek 3: Struktura školství v ČR.....	20
Obrázek 4: Organizace vědy a výzkumu v ČR	22

Tabulky

Tabulka 1: Počet vyplácených důchodů k 31. 12. 2021	26
Tabulka 2: Příspěvek na církevní činnost 2022.....	32

Grafy

Graf 1: Skladba respondentů podle pohlaví	66
Graf 2: Skladba respondentů podle věku	67
Graf 3: Skladba respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání	67
Graf 4: Vztah respondentů k Jihlavě	68

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

apod.	a tak dále
AV	Akademie věd
ČR	Česká republika
E	elasticita
HDP	hrubý domácí produkt
např.	například
tzv.	takzvaný, to znamená
VV	veřejné výdaje
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
čl.	článek
PČR	Policie České republiky
PPP	Public Private Partnership
EU	Evropská unie
ESA	Evropský systém národních regionálních účtů v EU
SMJ	Služby města Jihlavy

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Rozhovor s Ing. Josefem Ederem – jednatel společnosti Služby města Jihlavy s. r. o.

Pan Eder je jednatelem firmy od roku 2018, ale ve firmě pracuje již od roku 1999. Prošel si firmou od běžné referentské pozice přes vedoucího divize odpadů až po jednatele. Firma vznikla v roce 1994, takže se dá říct, že je ve firmě pan Eder velkou část její existence a zná ji velmi dobře.

Mohl byste mi říct něco o firmě a její organizaci?

Co se týká firmy, tak ta se skládá ze šesti divizí. První divize se věnuje správě a údržbě komunikací a veřejnému osvětlení, kde je dominantním zákazníkem město Jihlava. Pak je druhá divize, která se zabývá odpadovým hospodářstvím, kde je samozřejmě největším zákazníkem opět město Jihlava a dalších 50 obcí v okolí, které SMJ sváží, ale pak je zde třeba dalších 1 200 podnikatelských subjektů, pro které řešíme odpadové hospodářství. Není to jenom o svozu odpadů, ale je to i o provozování sběrných dvorů určených pro veřejnost, provozování skládky nebo kompostárny. Pak máme třetí divizi, která je na půl servisní, kde jsou dílny, sklady, správa našich budov a na půl komerční, kde je provozování placených parkovišť v Jihlavě, tržnice na náměstí a donedávne veřejné WC, které už město zrušilo. Čtvrtá divize se věnuje pohřebnictví, protože provozujeme dvě pohřební služby, a to krematorium a od 1. 7. 2023 budeme provozovat i jihlavské hřbitovy. Do té doby byli a do 1. 7. 2023 budou provozovány Správou městských lesů s.r.o., což je sesterská organizace SMJ, ale v městských společnostech dochází k určitému přeskupování služeb a zrovna v tomto odvětví byla netypická situace, kdy část pohřebnictví řešila jedna firma a část pohřebnictví druhá firma. Dojde tedy ke sloučení. Co se týká čtvrté divize, tedy pohřebnictví, tak se jedná čistě o komerční divizi, protože zákazníci jsou jak pozůstalý, tak pak i jiné pohřební služby v rámci krematoria. Zde jsi nejsem tedy jistý, zda to úplně splňuje podmínky veřejné služby, je to prostě komerce. Pátá divize je sportovní a relaxační, protože SMJ vlastní koupaliště Vodní ráj, které provozujeme. Dále provozujeme sportovní halu a bazén Evžena Rošického, která je města, ale SMJ ji má pronajatou a provozuje ji. Dále provozujeme lehko atletický areál na Stoupách a letní kino. Poslední divize, která byla založena před dvěma lety, tak je šestá, která se zabývá provozováním vodáren a vodohospodářského majetku, vodovodům a kanalizacím

včetně čistírny odpadních vod v Jihlavě. Zde jsou zákazníci jak občané, tak i firmy, protože dodavatelem vody na území města může být pouze jedna firma, takže zde máme monopolní postavení.

Když to tedy shrnu, tak veřejnou službu poskytujeme určitě v rámci správy a údržby komunikací, v rámci odpadového hospodářství a v rámci parkovišť. U toho pohřebnictví by se to dalo chápat jako veřejná služby v otázce provozování hřbitovů. Samozřejmě pro veřejnost provozujeme koupaliště, vodovody a kanalizace.

Z jaké divize plynou největší příjmy?

Největší tržby jsou z vodovodů a kanalizací. Pro orientaci, než jsme začali provozovat vodovody a kanalizace, tak naše roční tržba byla kolem 180 mil. korun. Nyní je to půl miliardy. To znamená, že ta jedna divize prakticky ztrojnásobila obrát firmy. V rozboru hospodaření, který je neveřejný, tak je graf, který ukazuje tržby celkem a výkony pro vlastníka čili pro statutární město Jihlava, což vesměs odráží ty veřejné služby. Na grafu je vidět i vývoj, jak se rozšiřovaly naše činnosti.

Co se týká spokojenosti občanů, jak se k tomu stavíte?

Upřímně, ono je to ve vztahu k veřejnosti těžké. V tom směru, že pokud bychom měli brát jako bernou minci například facebook, tak je vše špatně, a ne jenom u nás, ale obecně ve městě. Protože se na takových platformách realizují ti, kteří jsou nespokojeni a spokojená většina mlčí, protože nemá zapotřebí se tím zabývat. My neděláme žádné speciální průzkumy spokojenosti občanů s našimi službami, protože zde vycházíme z toho, že například v případě odpadového hospodářství, kde nemáme monopol a v Jihlavě působí řada jiných svozových společností, tak nám zákazníci z řad podnikatelských subjektů neubývají. Takže zřejmě ty činnosti děláme dobře. Když nám přijde nějaká stížnost, tak ji vyřizujeme. Když město dostává připomínky na kvalitu údržby nebo čistoty, tak se to řeší s námi. Tudíž se ty připomínky ke kvalitě řeší průběžně.

Ale je důležité zmínit, že řada připomínek nebo stížností vyplývá z neznalosti. Konkrétní příkladem může být čistota chodníku, kdy skoro v polovině února není sníh a na chodnících jsou papírky a celkový dojem chodníků a silnic je nehezky a lidé si celkem oprávněně stěžují, že je Jihlava špinavá a proč to SMJ neuklízí? Je to z prostého důvodu, protože jsme momentálně v režimu zimní

údržby, kdy město Jihlava, které je objednatelem prací, si od nás na období listopad až konec března objednalo, že nás bude platit za to, že budeme prohrnovat, sypat, ale neobjednalo si, že máme vysávat či zametat chodníky. Vše je tedy o penězích. My bychom byli schopni zametat chodníky, když není potřeba je prohrnovat, ale to město by muselo vzít peníze a objednat si u nás tu práci, protože my jsme s. r. o. a ne příspěvková organizace. My jsme nedostali paušál na 10 mil. korun na začátku roku s úkolem, abychom za tuto částku udržovali v Jihlavě čisto. My jedeme s Magistrátem striktně na objednávkovém systému, což znamená, že co si neobjedná to my nemůžeme dělat, respektive to nemůžeme vyfakturovat. Bohužel toto nechápu nejen občané, ale ani politici, kteří mnohdy o těchto vazbách ani neví.

Další věc je ta, že když vám napadne sníh a začnete prohrnovat, tak existuje plán zimní údržby, což je dokument, který vychází ze zákona o provozu na pozemních komunikacích, kde jsou stanovené časové normy na údržbu. Tam je řečeno, že komunikace ve městě se mají rozdělit do tří kategorií, kde první kategorie jsou nejdůležitější silnice, kde jezdí městská hromadná doprava a pak je druhá kategorie a třetí kategorie. V dokumentu jsou časové normy a ty časové normy nám říkají do kdy po ukončení spadu sněhu se zmírňují následky zimy. To znamená, že když sněží půl dne, tak čistě teoreticky, my bychom vůbec nemuseli prohrnovat a mohli bychom čekat, až na to, až přestane sněžit. Pak se teprve začít věnovat prvnímu pořadí, druhému a třetímu. Cílem zimní údržby není mít chodník černejší, aby tam nebylo smítka sněhu, ale aby se tam zmírnily následky té zimy a lidi se musí přizpůsobit. Ale co je důležité, tak skutečnost, že v tomto dokumentu vůbec nefiguruje chodníky. Chodníky jsou takzvaná čtvrtá kategorie, která nemá žádnou časovou normu v zákoně a je to čistě na možnostech města a dané úklidové firmy, zda a kdy a kde bude chodníky je prohrnovat. A tohle je něco, co lidé nechápu a berou to jako samozřejmost. Ty chodníky zmiňuji schválně z toho, že asi před patnácti lety primátor Teplíc pan Kubera, který je už po smrti, tak prosadil chodníkový zákon. Dříve to bylo tak, že vlastníci nemovitostí, u kterých byl chodník, který byl města, byly zodpovědný za ten úsek chodníků, který přiléhá k té nemovitosti a byly odpovědný za to, že ho zametou, vyhrnou, že prostě udělají schůdný a města to kontrolovala a dávala pokuty. A ono to bylo trošičku nefér, protože jste se jako vlastník pozemku musel starat o něco, co není vaše, ale v tu dobu to bylo běžné. Takže bylo zažité, že když začalo sněžit, tak před každým z

tisíce baráků v Jihlavě se objevil někdo s koštětem a s hrablem a postaral se o těch svých 20 m. Ale bylo to tisíc lidí, kteří v relativně jednu chvíli uklízeli sníh. My máme na údržbu chodníků v Jihlavě 20 lidí a máme 150 km chodníků, a to opravdu nejde dosáhnout té kvality na kterou lidi byli zvyklí. Byli zvyklí, že to tak bylo a bylo to po nich ze strany města vyžadováno a formou městské policie se tato povinnost kontrolovala a v případě nedodržení za ni byly dávány pokuty. Teď tu kvalitu chtějí občané logicky po nás, ale toho nejde dosáhnout. A to jsou přesně ty věci, že když se zeptáte na spokojenost se zimní údržbou, s čistotou, tak nelze dojít k tomu, že jsou lidé spokojeni. Takže je pak otázka, jak to hodnotit.

V zásadě my se držíme toho, že pro nás je klíčové to, abychom plnili objednávky objednatele, což je město Jihlava, konkrétně odbor dopravy. Ten nám řekne, kdy, kde a co chce uklidit. My to uklidíme a on si to zkontroluje a převezme práce. A pokud je spokojený, tak nám zaplatí. Takže to je pro nás jakoby ta prvotní zpětná vazba.

Myslíte si, že kvalita služeb je odrazem i kvality zaměstnanců?

Technické služby po celé republice obecně bojují s tím, že je tento typ služeb podfinancovaný. Od města na to dostáváme relativně málo peněz a my tady zaměstnáváme v podstatě lidi, kteří jsou ochotni za těch málo peněz pracovat. Je to sorta lidí, kteří jsou velmi často zatíženi exekucemi a vy jako zaměstnavatel, když máte někoho, kdo má exekuce, tak ho nemůžete motivovat finančně, protože když mu přidáte peníze nebo mu dáte mimořádnou odměnu, tak o to víc mu exekuce seberete. Takže vy jste ráda, že ti lidi přijdou do práce, že udělají tu práci jakžtakž kvalitně. A s tím, jaké jsou problémy na trhu práce, tak v podstatě to není tak, že ho vyhodíte a najmete někoho jiného to vůbec ne. Tyto lidi můžete motivovat především tím, že jim vytváříte nějaké rozumné pracovní prostředí. Nějaký rozumný pracovní vztahy na pracovišti. Protože oni řeší obrovské problémy doma. Oni jdou vlastně do práce s tím, že tady mají klid a vnímají to jako útěk před realitou trochu a za to jsou ochotni pracovat.

S podfinancováním tohoto typu služeb souvisí tedy to, když má někdo připomínky v podobě toho, abychom si najali kvalitnější lidi. Dobrá, my je najmeme, ale ty lidi musí někdo zaplatit. My bychom byli schopni najít zaměstnance, kdybychom měli od Magistrátu na hodinu práce metaře 400 korun, tak si asi dokážeme najmout středoškoláka, kterého bychom mohli finančně

motivovat a zvládl by zametat chodníky. Ale když dostáváme zapláceno 200 korun na hodinu od Magistrátu a z toho se musí zaplatit zaměstnanec, jeho odvody, sociální zdravotní pojištění a související náklady na pracovní pomůcky, stravné apod., tak pro toho zaměstnance opravdu moc peněz nezbyvá a jsme rádi, že jsme těsně nad minimální mzdou. A od tohoto se odvíjí pak odvedená práce zaměstnance, jejich zodpovědnost, jak jsou ochotni nad tím přemýšlet, jakou do toho dají invenci, jestli budou aktivní apod.

V hodnocení kvality například údržby komunikací je důležité zmínit, že se dost často děje to, že pracovník SMJ zamete a vyčistí ulici, podotýkám kvalitně, ale za půl hodiny tam někdo udělá nepořádek a toho nepořádku si někdo všimne až za tu půl hodinu, takže to automaticky svede na našeho pracovníka, který tu práci odvedl dobře. A to z jednoho prostého důvodu, a to, že si občané obecně nepřipouští, že by tam ten nepořádek udělali oni, ale že to je automaticky špatně odvedená práce pracovníka SMJ. Tahle problematika kvality a spokojenosti je v tomto typu služeb velmi těžko hodnotící.

Dokázal byste jmenovat jednu divizi, která je podle vás nejproblémovější?

Z mého pohledu jako největší problémy, které řešíme ve vztahu k našemu majiteli je správa a údržba komunikace. A je to z toho důvodu, že jak politici, tak i úředníci mají nějaký pohled na to, jak by chtěli, aby město vypadalo a na to mají nějaký obnos finančních prostředků. My na druhou stranu máme nějaké pracovníky a nějaký časový fond. A to se vůbec nepotkává. V Jihlavě se v posledních letech hodně škrtaly peníze na údržbu komunikací z důvodu toho, že se šetří na velké projekty, jako je výstavba horácké multifunkční sportovní arény nebo dopravní terminál a tak dál a tato oblast je tedy silně podfinancovaná.

No a když se kouknete na silnice, tak těch děr je opravdu hodně o což se také staráme. A v tomhle konkrétním případě se hezky odráží to, jak je komplikované sledovat spokojenost občanů s našimi službami. Teď když roztál sníh a slezl ze silnic, tak se objevila spousta děr, takže veřejnost volá potom to opravit. Opravit to lze takzvanou studenou balenou směsí. To znamená, že vysušíte díru nějakým hořákem. Do toho naplácáte studenou směs jako asfaltovou, kterou do toho uplácáte nějakým vibračním pěchem a je to opravený, ale vydrží to asi tak dva týdny, protože když do toho zase nateče voda, která zmrzne tak zvětší svůj objem a roztrhá to. A teď otázka, byla to dobře a kvalitně odvedená práce nebo

nebyla, když se po 14 dnech díra objeví znovu. Řidiči vám řeknou, že to je šlendrián, že to jsou zbytečně vyhozené peníze, ale prostě oni v zimě obalovny nefungují a není možné asfaltovat teplým asfaltem, protože vám ten asfalt prostě nikdo neudělá, protože se obalovny spouští na jaře.

Máte nějakou roli v procesu revitalizací?

My tam hrajeme roli pouze těch, kteří se tomu spolu vyjadřují, protože když se třeba zpracovává revitalizace náměstí, tak architekti něco navrhnou. To se odsouhlasí, že takhle by se nám to líbilo v této podobě a pak nastupujeme my, kteří spravujeme určité sítě, ať je to veřejné osvětlení, komunikace nebo třeba vodovody a kanalizace. V rámci projektového řízení dáváme připomínky k tomu typu, že je sice hezké, že tady plánujete udělat kašnu nebo novou fontánu, ale není tam voda a ta voda, když ji tam chcete dostat, tak je potřeba dotáhnout 50 m daleko a bude to stát třeba 20 milionů. Fakt to chcete nebo tu fontánku přesunete někam trošku jinam. Takže tímto stylem do toho vstupujeme.

Příloha č. 2 - Dotazník

SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o.

Dobrý den, vážené respondentky, vážení respondenti,
jsem studentka Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a ráda
bych Vás požádala o několik minut Vašeho času na vyplnění
následujícího dotazníku.

Tento dotazník slouží pro účely mé diplomové práce, která se zabývá
veřejným sektorem a veřejnými službami. Veškeré odpovědi jsou zcela
anonymní a slouží výhradně pro studijní účely a vypracování diplomové
práce. Vyplnění tohoto dotazníku Vám zabere cca 5 minut.

Mockrát děkuji za Vaši ochotu vyplnit tento dotazník

1. Vaše pohlaví*

Vyberte jednu odpověď

- muž
- žena

2. Váš věk*

Vyberte jednu odpověď

- 17 nebo mladší
- 18-20 let
- 21 - 29let
- 30-39 let
- 40-49 let
- 50-59 let
- 60 nebo více let

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? *

Vyberte jednu odpověď

- Bez vzdělání nebo neúplné základní vzdělání
- Základní
- Střední (s vyučením/bez vyučení, s maturitou/bez maturity, odborné i neodborné)

- **Vyšší odborné**
- **Vysokoškolské – bakalářský titul**
- **Vysokoškolské – magisterský titul**
- **Vysokoškolské – doktorský titul nebo vyšší**

4. Jaký vztah máte k Jihlavě? *

Vyberte jednu odpověď

- **Pouze zde bydlím**
- **Pouze zde chodím do práce**
- **Bydlím zde i chodím do práce**
- **Pouze zde chodím do školy**
- **Bydlím zde i chodím do školy**

5. Víte, že správu a údržbu komunikací v Jihlavě a okolí zajišťují SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s. r. o.? *

Služby města Jihlava jsou společností vlastněnou městem Jihlava, která je pověřena provozováním služeb pro město a jeho obyvatele.

- **Ano**
- **Ne**

6. Jste momentálně spokojen/a s čistotou Jihlavy? (chodníky, veřejné prostranství apod.) *

Vyberte jednu odpověď

- **Rozhodně ano**
- **Spíše ano**
- **Spíše ne**
- **Rozhodně ne**

7. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a NE, tak s čím jste nejvíce nespokojen/a?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- **čistota silnic/chodníků**
- **málo odpadkových košů na ulicích**
- **nedostatečná aktivita ze strany SMJ**
- **nekvalitně odvedená práce**

• Jiná...

8. Věděl/a jste o tom, že SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o. momentálně pracují podle plánu zimní údržby, které si město Jihlava objednalo? *

Tento plán určuje náplň práce pro SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s. r. o. a trvá do 31. 3. 2023.

- ano
- ne

9. V Jihlavě se pohybujete převážně...? *

Vyberte jednu odpověď

- Autem
- Na kole
- MHD
- Pěšky

• Jiná...

10. Jste spokojen/a se stavem silnic v Jihlavě? *

Vyberte jednu odpověď

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

11. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a NE, tak s čím jste nejvíce nespokojen/a?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- díry v silnicích (obzvláště v zimním období)
- nedostatečné označení pruhů
- časté práce na silnicích

• Jiná...

12. Co by podle Vás mohlo situaci s čistotou a kvalitou komunikací v Jihlavě zlepšit? *

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- **Více pracovníků**
  - **Kvalifikovanější pracovníci**
  - **Více finančních prostředků ze strany města pro SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY S. R. O.**
  - **Edukace společnosti ohledně čistoty ve veřejném prostranství**
  - **Pokutování za dělání nepořádku na ulicích/silnicích**
-
- **Jiná...**